

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utlänningslagen ändras. Genom propositionen genomförs det s.k. forskardirektivet om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte. I direktivet föreskrivs det om villkoren för inresa och vistelse i medlemsstaterna för forskare från tredjeländer som avser att under mer än tre månader genomföra ett forskningsprojekt inom ramen för mottagningsavtal med forskningsinstitut. Direktivet ska tillämpas till de delar det gäller sådana forskare som svarar mot definitionen i direktivet.

Syftet med propositionen är att främja inresa till Finland för sådana forskare som är tredjelandsmedborgare genom att det nya förfarandet för inresa och vistelse enligt direktivet fogas till utlänningslagen. Detta förfarande ska enligt förslaget vara parallellt med de nuvarande förfarandena för inresa. De forskningsinstitut och forskare som uppfyller villkoren i direktivet kan då i fortsättningen välja mellan det nya förfarandet och de nuvarande förfarandena för inresa. De forskningsinstitut och forskare som anser de nuvarande förfarandena för inresa och vistelse vara förmånlig eller som inte uppfyller villkoren i direktivet kan också framöver iaktta de nuvarande förfarandena för inresa.

Det nya förfarandet för inresa och vistelse grundar sig enligt förslaget på ett mottag-

ningsavtal mellan ett forskningsinstitut och en forskare genom vilket forskningsinstitutet åtar sig att ta emot forskaren i forskningssyfte och forskaren åtar sig att genomföra det aktuella forskningsprojektet enligt vad parterna överenskommit på förhand. Utifrån mottagningsavtalet beviljar migrationsmyndigheterna forskaren ett uppehållstillstånd, om villkoren för forskarens inresa och vistelse i landet uppfylls. Upphållstillståndet ger enligt förslaget forskaren möjlighet att utföra en del av forskningen i en annan medlemsstat. Om forskaren i detta syfte vistas högst tre månader i en annan medlemsstat ska forskningen enligt det mottagningsavtal som ingåtts i den första medlemsstaten kunna bedrivas där, förutsatt att villkoren för forskarens inresa i den andra medlemsstaten uppfylls.

Det nya förfarandet för inresa och vistelse grundar sig enligt förslaget på ett sådant samarbete mellan forskningsinstitut och migrationsmyndigheter som ger forskningsinstitutet en central ställning i förfarandet för forskarens inresa. Samtidigt kvarstår migrationsmyndigheternas befogenheter att övervaka migration oförändrade.

Lagen avses träda i kraft tidigast tre månader efter det att den antagits och stadfästs.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Forskardirektivet	4
1 kap. Allmänna bestämmelser	4
2 kap. Forskningsorgan.....	5
3 kap. Forskares inresa och vistelse.....	6
4 kap. Forskares rättigheter.....	7
5 kap. Förfarande och insyn.....	7
6 kap. Slutbestämmelser	8
2.2 Lagstiftning och praxis.....	8
Allmänt.....	8
Olika slag av uppehållstillstånd och uppehållstillståndets giltighetstid	8
Upphållstillstånd för arbetstagare	8
Arbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare och arbete utan uppehållstillstånd...9	
Tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagare på ansökan gjord utomlands.....9	
Kontinuerligt uppehållstillstånd för arbetstagare på ansökan gjord utomlands.....9	
Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare.....	10
Begränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare.....	10
Arbete utan uppehållstillstånd	10
Övriga villkor för beviljande av uppehållstillstånd	11
Beviljande av uppehållstillstånd för forskare och andra sakkunniga som kommer till Finland	11
Forskare och andra sakkunniga från tredjeländer som kommer till Finland	11
Antal ansökningar och beslut om uppehållstillstånd för forskare och andra sakkunniga.....	12
Handläggningstiden för forskares ansökan om uppehållstillstånd	13
2.3 Lagstiftningen i EU	13
2.4 Genomförande av direktivet i vissa EU-medlemsstater	13
2.5 Bedömning av nuläget	16
Allmänt.....	16
De artiklar i direktivet som föranleder ändringar i utlänningslagen eller i andra författningar.....	17
De artiklar i direktivet som inte föranleder ändringar i utlänningslagen eller i andra författningar.....	19
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	21
3.1 Målsättning.....	21
3.2 Alternativ	22
3.3 De viktigaste förslagen.....	22
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	23

5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	23
	DETALJMOTIVERING	25
1	LAGFÖRSLAG	25
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	30
3	IKRAFTTRÄDANDE	30
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	30
	LAGFÖRSLAG	32
	Lag om ändring av utlänningslagen	32
	BILAGA	36
	PARALLELLTEXT	36
	Lag om ändring av utlänningslagen	36

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska unionens råd antog den 12 oktober 2005 direktiv 2005/71/EG om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte (nedan *forskardirektivet*). I direktivet föreskrivs det om villkoren för inresa och vistelse i EU:s medlemsstater för forskare från tredjeländer som avser att under mer än tre månader genomföra ett forskningsprojekt inom ramen för mottagningsavtal med forskningsorgan. Syftet med direktivet är att inom gemenskapen främja inresa och vistelse i forsknings- syfte för tredjelandsmedborgare genom tillnärmning av medlemsstaternas nationella lagstiftning.

Bestämmelser om uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare finns i 4 kap. och bestämmelser om arbete i 5 kap. i utlänningslagen (301/2004). Den gällande utlänningslagen motsvarar till många delar bestämmelserna i direktivet, men med anledning av direktivet föreslås vissa ändringar i lagen.

I propositionen används begreppet forskningsorgan när man redogör för innehållet i forskardirektivet, eftersom motsvarande begrepp används i den finskspråkiga versionen av direktivet. I utlänningslagen föreslås det dock att begreppet forskningsinstitut används.

Utlänningsverkets namn ändras den 1 januari 2008 till Migrationsverket. I beskrivningen av nuläget används namnet Utlänningsverket. När tiden efter den föreslagna lagens ikraftträdande och namnbytet avses, används namnet Migrationsverket.

2 Nuläge

2.1 Forskardirektivet

Forskardirektivet är indelat i sex kapitel. I första kapitlet (artiklarna 1–4) beskrivs syftet med direktivet, definitioner, tillämpningsområde och förmånligare bestämmelser. Andra kapitlet (artiklarna 5 och 6) gäller godkännande av forskningsorgan och mottagnings-

avtalet mellan forskningsorgan och forskare. Tredje kapitlet (artiklarna 7–10) gäller villkoren för forskares inresa och vistelse, uppehållstillståndets giltighetstid, uppehållstillstånd för forskarens familjemedlemmar och beslut om att återkalla eller att inte förlänga uppehållstillståndet. Fjärde kapitlet (artiklarna 11–13) gäller forskares rätt att undervisa, likabehandling och rörlighet mellan medlemsstaterna. Femte kapitlet (artiklarna 14 och 15) behandlar ansökningar om rätt till inresa och vistelse och handläggning av ansökningarna. Sjätte kapitlet (artiklarna 16–21) gäller normala slutbestämmelser.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Syfte. Artikel 1. Syftet med direktivet är att ange villkoren för inresa och vistelse i medlemsstaterna för forskare från tredjeländer som avser att under mer än tre månader genomföra ett forskningsprojekt inom ramen för mottagningsavtal med forskningsorgan.

Definitioner. Artikel 2. I direktivet avses med tredjelandsmedborgare varje person som inte är unionsmedborgare enligt artikel 17.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Med forskning avses skapande arbete som bedrivs systematiskt för att höja den totala kunskapsnivån, bl.a. kunskap om människan, kulturen och samhället, samt användning av dessa kunskaper för nya tillämpningar.

Med forskningsorgan avses varje form av offentlig eller privat organisation som bedriver forskning och som har godkänts av en medlemsstat i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning eller administrativa praxis.

Med forskare avses en tredjelandsmedborgare som har lämplig högskoleexamen som ger tillträde till doktorandutbildning och som väljs ut av ett forskningsorgan för att genomföra ett forskningsprojekt där ovan nämnda examen normalt krävs.

Med uppehållstillstånd avses varje tillstånd som försetts med beteckningen "forskare" och som utfärdats av en medlemsstats myndigheter och ger en tredjelandsmedborgare

rätt att vistas lagligen på medlemsstatens territorium, i enlighet med artikel 1.2 a i förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeländ.

Tillämpningsområde. Artikel 3. Direktivet ska tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om att få resa in på en medlemsstats territorium i syfte att genomföra ett forskningsprojekt.

Direktivet ska inte tillämpas på tredjelandsmedborgare som befinner sig i en medlemsstat för att söka internationellt skydd eller inom ramen för ordningar för tillfälligt skydd.

Direktivet ska inte heller tillämpas på tredjelandsmedborgare som ansöker om uppehållstillstånd i en medlemsstat i egenskap av studerande i den mening som avses i direktiv 2004/114/EG för att bedriva forskning för doktorsexamen.

Dessutom ska direktivet inte tillämpas på tredjelandsmedborgare vars avlägsnande ur landet har skjutits upp på saklig eller rättslig grund.

Direktivet ska inte tillämpas på forskare som av ett forskningsorgan har lånats ut till ett annat forskningsorgan i en annan medlemsstat.

Förmånligare bestämmelser. Artikel 4. Direktivet tillåter att förmånligare bestämmelser i bilaterala eller multilaterala avtal tillämpas. Bilaterala eller multilaterala avtal kan ha ingåtts av gemenskapen eller av gemenskapen och dess medlemsstater med ett eller flera tredjeländer. Sådana avtal kan också ha ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredjeländer.

Direktivet ska inte påverka medlemsstaternas rätt att införa eller bibehålla bestämmelser som är förmånligare för de personer som direktivet ska tillämpas på.

2 kap. Forskningsorgan

Godkännande. Artikel 5. Varje forskningsorgan som vill ta emot en forskare inom ramen för det förfarande för inresa och vistelse som fastställs i direktivet ska ha förhandsgodkänts för detta ändamål av den berörda medlemsstaten.

Godkännande av forskningsorganen ska fastställas i enlighet med de förfaranden som anges i medlemsstaternas nationella lagstiftning eller administrativa praxis. Ansökningar om godkännande från både offentliga och privata organ ska utformas i enlighet med dessa förfaranden och grundas på deras uppdrag enligt lag eller på deras stadgeenliga ändamål tillsammans med uppgifter som styrker att de bedriver forskning. Forskningsorganet ska godkännas för minst fem år. I undantagsfall får medlemsstaterna bevilja godkännande för en kortare tid.

Medlemsstaterna får i enlighet med nationell lagstiftning begära ett skriftligt åtagande från forskningsorganet som innebär att om forskaren olagligt stannar kvar på den berörda medlemsstatens territorium ska ovan nämnda organ stå för återbetalningen av de kostnader för hans eller hennes vistelse och återresa som betalats av den medlemsstatens offentliga medel. Forskningsorganets ekonomiska ansvar ska upphöra senast sex månader efter det att mottagningsavtalet har löpt ut.

Medlemsstaterna får föreskriva att det godkända organet, inom två månader från den dag då mottagningsavtalet löpte ut, ska bekräfta för den behöriga myndighet som medlemsstaterna har utsett för ändamålet att arbetet har bedrivits inom vart och ett av de forskningsprojekt för vilka mottagningsavtal enligt direktivet har ingåtts.

Den behöriga myndigheten i varje medlemsstat ska offentliggöra och regelbundet uppdatera en förteckning över de forskningsorgan som godkänts i enlighet med forskardirektivet.

En medlemsstat får bland annat låta bli att förnya eller får återkalla godkännandet av ett forskningsorgan som inte längre uppfyller villkoren i artikel 5, eller om godkännandet har erhållits på falska grunder, eller om forskningsorganet har ingått ett mottagningsavtal med en tredjelandsmedborgare på ett bedrägligt eller försumligt sätt.

Om den berörda medlemsstaten inte ger eller återkallar sitt godkännande, får det berörda forskningsorganet förbjudas att ansöka om ett nytt godkännande i upp till fem år från det att beslutet om att återkalla eller inte förnya godkännandet offentliggjordes.

Medlemsstaterna får i sin nationella lagstiftning besluta om följderna av ett återkallande av godkännandet eller en vägran att förnya godkännandet för de gällande mottagningsavtal som ingåtts i enlighet med direktivet och hur detta påverkar de berörda forskarnas uppehållstillstånd.

Mottagningsavtal. Artikel 6. Ett forskningsorgan som vill ta emot en forskare ska ingå ett mottagningsavtal med denne, genom vilket forskaren åtar sig att genomföra det aktuella forskningsprojektet och forskningsorganet åtar sig att ta emot forskaren, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 7.

Ett forskningsorgan får ingå mottagningsavtal endast om forskningsorganets behöriga myndigheter har godkänt forskningsprojektet efter att ha kontrollerat syftet med projektet, projektets längd och tillgången till den finansiering som behövs för att genomföra projektet samt forskarens kvalifikationer i förhållande till forskningens syfte. Kvalifikationerna ska styrkas med en bestyrkt kopia av forskarens examensbevis i enlighet med definitionen av forskare i artikel 2.

Ett ytterligare villkor för att mottagningsavtal ska kunna undertecknas är att forskaren under varje månad av sin vistelse har tillgång till tillräckliga medel motsvarande det minimibelopp som medlemsstaten har offentliggjort för ändamålet som räcker för att täcka kostnaderna för uppehälle och återresa utan att medlemsstatens sociala biståndssystem behöver utnyttjas.

Ett villkor för att mottagningsavtalet ska kunna undertecknas är dessutom att forskaren under sin vistelse har en sjukförsäkring som täcker alla risker som medborgare i den berörda medlemsstaten i normala fall får täcka.

Villkor för att mottagningsavtal ska kunna ingås är också att forskarens rättsliga förhållanden och arbetsvillkor specificeras i avtalet.

Efter det att mottagningsavtalet har undertecknats kan forskningsorganet i enlighet med nationell lagstiftning åläggas att förse forskaren med ett personligt intyg om att organet enligt artikel 5 har ekonomiskt ansvar för återbetalning av de kostnader för forskarens vistelse och återresa som betalats av offentliga medel, om han eller hon olagligt

stannar kvar på den berörda medlemsstatens territorium.

Mottagningsavtalet ska automatiskt upphöra att gälla om forskaren inte beviljas rätt till inresa och vistelse eller om rättsförhållandet mellan forskaren och forskningsorganet upphör.

Forskningsorganet ska utan dröjsmål underrätta den myndighet som medlemsstaterna har utsett för ändamålet om varje omständighet som utgör ett hinder för genomförande av mottagningsavtalet.

3 kap. Forskares inresa och vistelse

Villkor för inresa och vistelse. Artikel 7. En tredjelandsmedborgare som ansöker om tillstånd till inresa och vistelse för de syften som anges i direktivet ska visa upp en giltig resehandling enligt nationell lagstiftning och medlemsstaterna får kräva att resehandlingen ska vara giltig minst så länge som uppehållstillståndet varar. Personen i fråga ska utöver det ha ett mottagningsavtal med ett forskningsorgan som har undertecknats i enlighet med artikel 6 och vid behov ett kostnadsåtagande enligt artikel 6 som utfärdats av forskningsorganet. Villkor för inresa och vistelse är dessutom att personen inte bedöms utgöra ett hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller folkhälsan.

Medlemsstaterna ska kontrollera att alla villkor i artikel 7 har uppfyllts. Medlemsstaterna får också kontrollera på vilka villkor mottagningsavtalet har grundats och ingåtts. När kontrollerna enligt artikel 7 har slutförts med positivt resultat, ska forskaren tillåtas resa in på medlemsstatens territorium för att arbeta i enlighet med mottagningsavtalet.

Upphållstillståndets giltighetstid. Artikel 8. Medlemsstaterna ska utfärda ett uppehållstillstånd och förnya det om villkoren i artiklarna 6 och 7 fortsätter att vara uppfyllda. Om forskningsarbetet planeras pågå under kortare tid än ett år, ska uppehållstillståndet utfärdas för en tid som motsvarar forskningsprojektets längd.

Familjemedlemmar. Artikel 9. Om en medlemsstat beslutar att bevilja uppehållstillstånd för en forskares familjemedlemmar ska deras uppehållstillstånd utfärdas för samma tid som det uppehållstillstånd som utfärdats till fors-

karen, om giltighetstiden för deras resehandlingar medger det. I vederbörligen motiverade fall kan uppehållstillståndet för forskarens familjemedlemmar förkortas.

Utfärdande av uppehållstillstånd för familjemedlemmarna till den forskare som beviljats rätt till inresa och vistelse i en medlemsstat ska inte vara avhängigt av kravet på en minimiperiod för forskarens vistelse.

Beslut om att återkalla eller att inte förnya uppehållstillståndet. Artikel 10. Medlemsstaterna får återkalla eller låta bli att förnya ett uppehållstillstånd på följande grunder: om tillståndet som har utfärdats med stöd av forskardirektivet har erhållits på falska grunder, om det visar sig att innehavaren inte uppfyllde eller inte längre uppfyller villkoren för inresa och vistelse enligt artiklarna 6 och 7, om syftet med innehavarens vistelse är ett annat än det för vilket inresa och vistelse beviljades och av hänsyn till allmän ordning och säkerhet eller folkhälsa.

4 kap. Forskares rättigheter

Undervisning. Artikel 11. Forskare som beviljats inresa och vistelse enligt direktivet får undervisa i enlighet med nationell lagstiftning. Medlemsstaterna får fastställa ett högsta antal timmar eller dagar för undervisningen.

Likabehandling. Artikel 12. Innehavaren av ett uppehållstillstånd ska ha rätt till samma behandling som landets medborgare när det gäller erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis i enlighet med nationella förfaranden.

Innehavaren av ett uppehållstillstånd ska ha rätt till samma behandling som landets medborgare också när det gäller arbetsförhållanden och arbetsvillkor, inräknat löne- och uppsägningsvillkor.

Innehavaren av ett uppehållstillstånd ska dessutom ha rätt till samma behandling som landets medborgare när det gäller de grenar av social trygghet som anges i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Därför ska de särskilda bestämmelser

tillämpas som finns i bilagan till rådets förordning (EG) nr 859/2003 av den 14 maj 2003 om utvidgning av bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72 till att gälla de medborgare i tredje land som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa bestämmelser.

Innehavarna av uppehållstillstånd ska ha rätt till samma behandling som landets medborgare också när det gäller skatteförmåner och ska likaså ha tillgång till allmänt tillgängliga varor och tjänster.

Rörlighet mellan medlemsstaterna. Artikel 13. En tredjelandsmedborgare som i enlighet med direktivet har beviljats rätt till inresa och vistelse som forskare får också utföra en del av sin forskning i en annan medlemsstat enligt de villkor som fastställs i artikel 13.

Om forskaren vistas högst tre månader i en annan medlemsstat, får forskningen utföras på grundval av det mottagningsavtal som har ingåtts i den första medlemsstaten, förutsatt att han eller hon har tillräckliga medel i den andra medlemsstaten och där inte anses utgöra ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller mot folkhälsa.

Om forskaren vistas längre än tre månader i en annan medlemsstat får medlemsstaten begära ett nytt mottagningsavtal för forskning i den medlemsstaten. Villkoren enligt artiklarna 6 och 7 ska under alla omständigheter uppfyllas gentemot den berörda medlemsstaten.

Om det enligt tillämplig lagstiftning krävs visering eller uppehållstillstånd för att utnyttja rörligheten ska sådan visering eller sådant tillstånd beviljas i god tid inom en period som inte hindrar att forskningen fullföljs, samtidigt som de behöriga myndigheterna ges tillräcklig tid att behandla ansökningarna.

Medlemsstaterna får inte kräva att forskaren lämnar deras territorium för att lämna in ansökningar om visering eller uppehållstillstånd.

5 kap. Förfarande och insyn

Ansökningar om rätt till inresa och vistelse. Artikel 14. Medlemsstaterna ska avgöra huruvida ansökningar om uppehållstillstånd ska lämnas in av forskaren eller av det berör-

da forskningsorganet. Ansökan ska prövas och behandlas när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat där han eller hon vill få rätt till inresa och vistelse. Medlemsstaterna får, i enlighet med sin nationella lagstiftning, godta en ansökan som lämnats in när den berörda tredjelandsmedborgaren redan befinner sig på deras territorium.

Den berörda medlemsstaten ska på alla sätt underlätta för den tredjelandsmedborgare som har lämnat in en ansökan och uppfyller villkoren i artiklarna 6 och 7 att erhålla de viseringar som krävs.

Rättssäkerhetsgarantier. Artikel 15. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska anta ett beslut om den fullständiga ansökan så snart som möjligt och när så är lämpligt påskynda handläggningen. Om de upplysningar som lagts fram till stöd för ansökan är otillräckliga kan prövningen av ansökan avbrytas, och de behöriga myndigheterna ska underrätta sökanden om eventuella kompletterande upplysningar som krävs.

Alla beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd ska delges den berörda tredjelandsmedborgaren i enlighet med delgivningsförfarandena enligt tillämplig nationell lagstiftning. I delgivningen ska det anges vilka eventuella prövningsförfaranden som föreligger och tidsfristerna för rättsliga åtgärder.

Om en ansökan avslås eller ett uppehållstillstånd som har utfärdats enligt forskardirektivet återkallas, ska den berörda personen ha rätt att överklaga inför den berörda medlemsstatens myndigheter.

6 kap. Slutbestämmelser

Artiklarna 16–21 i forskardirektivet gäller normala slutbestämmelser.

2.2 Lagstiftning och praxis

Allmänt

Syftet med systemet med uppehållstillstånd för arbetstagare enligt utlänningslagen är att

systematiskt, snabbt och smidigt främja tillgången på arbetskraft med beaktande av arbetsgivares och utländska arbetstagares rättssäkerhet samt möjligheterna för den arbetskraft som redan finns på arbetsmarknaden att få arbete.

Andra personer än medborgare från Europeiska unionen och med dem jämförbara medborgare behöver ett särskilt uppehållstillstånd för arbetstagare för att kunna arbeta i Finland. I utlänningslagen jämställs medborgare från EES-staterna Island, Liechtenstein och Norge samt medborgare från Schweiz med medborgare från EU.

Olika slag av uppehållstillstånd och uppehållstillståndets giltighetstid

Enligt utlänningslagen är ett uppehållstillstånd antingen tidsbegränsat eller permanent. Tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för vistelse av kontinuerlig karaktär (kontinuerligt uppehållstillstånd) eller för vistelse av tillfällig karaktär (tillfälligt uppehållstillstånd). I ett kontinuerligt uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden A och i ett tillfälligt uppehållstillstånd bokstavskoden B.

Det första tidsbegränsade uppehållstillståndet beviljas för ett år, dock högst för den tid sökandens resedokument gäller, om han eller hon inte ansöker om uppehållstillstånd för en kortare tid. Om syftet med inresan och vistelsen i Finland är t.ex. en viss tillfällig arbetsuppgift som utförs inom en tidsperiod som är känd, kan uppehållstillstånd enligt prövning beviljas för en kortare eller längre tid, dock inte för mer än två år.

Ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd, dvs. fortsatt tillstånd, beviljas för högst fyra år åt gången. Permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistats i landet i fyra år utan avbrott. I ett permanent uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden P.

Uppehållstillstånd för arbetstagare

En utlänning beviljas tillfälligt uppehållstillstånd, om arbetet är tillfälligt. Kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas för arbete av kontinuerlig karaktär. När uppehållstillstånd

för arbetstagare beviljas är utgångspunkten enligt regeringens proposition (RP 28/2003 rd) att ett kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas. Tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagare är ett undantag och det beviljas endast om arbetet uttryckligen är tillfälligt.

Uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas i två steg. Arbetskraftsbyrån prövar först i ett delbeslut de arbetskraftspolitiska villkoren för tillståndet (s.k. prövning av tillgången på arbetskraft). Efter det utreder Utlänningsverket om de allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfylls. Om villkoren uppfylls beviljar Utlänningsverket uppehållstillstånd. Fortsatt tillstånd beviljar polisinspektionen i häradet efter positivt delbeslut av arbetskraftsbyrån. Om arbetskraftsbyrån fattar ett negativt delbeslut, beviljar Utlänningsverket eller häradets polisinspektion inte uppehållstillstånd.

När det gäller uppehållstillstånd för arbetstagare beslutar arbetskraftsbyrån om arbetet är tillfälligt eller kontinuerligt i enlighet med statsrådets beslut av den 27 oktober 2005 om riksomfattande riktlinjer för de allmänna villkoren beträffande anlitandet av utländsk arbetskraft. Enligt detta beslut ska utgångspunkten för prövningen av arbetets tillfällighet vara de uppgifter som den person som ansöker om uppehållstillstånd har lämnat om arbetets varaktighet samt andra övergripande omständigheter och förhållanden som påverkar saken. Sådana uppgifter är bl.a. anställningsförhållandenas allmänna längd och karaktär inom det yrkesområde eller den bransch som avses eller hos arbetsgivaren i fråga i allmänhet. Ett tidsbundet arbete innebär inte nödvändigtvis att arbetet också är tillfälligt.

Arbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare och arbete utan uppehållstillstånd

En utlänning har i vissa situationer rätt att arbeta med något annat tillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare eller utan uppehållstillstånd. Dessa situationer har inte samband med arbetskraftsbyråns delbeslut och sådana ansökningar om uppehållstillstånd avgörs av Utlänningsverket eller häradets polisinspektion.

Tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagare på ansökan gjord utomlands

I 45 § i utlänningslagen föreskrivs det om beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd för personer som befinner sig utomlands. Enligt 1 mom. 1 punkten beviljas personer som befinner sig utomlands tillfälligt uppehållstillstånd för tillfälligt arbete. För tillfälligt arbete beviljas enligt 2 mom. uppehållstillstånd för arbetstagare eller något annat uppehållstillstånd. I 3 mom. bestäms det att när en utlänning har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd beviljas hans eller hennes familjemedlemmar tillfälligt uppehållstillstånd för samma tid.

I paragrafen fastställs fyra situationer där tillfälligt uppehållstillstånd beviljas, och en av dem är tillfälligt arbete. I en sådan situation beviljas tillfälligt uppehållstillstånd. Uppehållstillstånd för arbete får beviljas som uppehållstillstånd för arbetstagare eller som annat uppehållstillstånd. Uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas i sådana situationer där det med stöd av den gällande lagen krävs prövning av tillgången på arbetskraft. För sådant arbete som inte kräver uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas normalt uppehållstillstånd.

En familjemedlem till en utlänning som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd beviljas tillfälligt uppehållstillstånd för samma tid, dvs. familjemedlemmens uppehållstillstånd löper ut samtidigt som uppehållstillståndet för innehavaren av det huvudsakliga tillståndet. Om en familjemedlem har kommit in i landet och fått uppehållstillstånd tidigare än en annan familjemedlem beviljas tillstånd dock inte med retroaktiv verkan för den familjemedlem som reste in senare.

Kontinuerligt uppehållstillstånd för arbetstagare på ansökan gjord utomlands

I 47 § i utlänningslagen föreskrivs det om beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd för personer som befinner sig utomlands. Enligt 1 mom. 2 punkten beviljas personer som befinner sig utomlands kontinuerligt uppehållstillstånd för arbete av fortgående karaktär. För arbete av fortgående karaktär beviljas enligt 2 mom. uppehållstillstånd för arbetsta-

gare eller något annat uppehållstillstånd. I 3 mom. bestäms det att när en utlänning har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas hans eller hennes familjemedlemmar kontinuerligt uppehållstillstånd.

I paragrafen föreskrivs det om situationer där en person som befinner sig utomlands får beviljas uppehållstillstånd för vistelse av kontinuerlig karaktär. Kontinuerligt uppehållstillstånd för arbete av fortgående karaktär får beviljas antingen som uppehållstillstånd för arbetstagare eller som annat uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas när prövning av tillgången på arbetskraft är ett villkor för att uppehållstillstånd kan beviljas. För sådant arbete som inte kräver uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas normalt uppehållstillstånd.

En familjemedlem till en utlänning som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd när grunden för att det ska beviljas är en familjemedlems vistelse i landet. Uppehållstillståndet beviljas för samma tid som för familjemedlemmen. Det första uppehållstillståndet för familjemedlemmen beviljas dock i regel för ett år, även om anknytningspersonen redan skulle ha tillstånd för en längre tid.

Obeogränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

I 79 § i utlänningslagen finns det bestämmelser om obeogränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare. Rätt att förvärvsarbeta har enligt 1 mom. en utlänning som har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av annat än arbete. Enligt 2 mom. har en utlänning rätt att förvärvsarbeta som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Rätt att förvärvsarbeta har enligt 6 mom. 4 punkten en utlänning som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd och som yrkesmässigt verkar inom området för vetenskap, kultur eller konst. Rätten att förvärvsarbeta för personer som är verksamma inom dessa områden kräver inte prövning av tillgången på arbetskraft, eftersom dessa personer oftast har en specialkompetens och det därför inte

ansetts ändamålsenligt att pröva tillgången på arbetskraft på arbetsmarknaden.

Begränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

I 80 § i utlänningslagen finns det bestämmelser om begränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare. Rätt att förvärvsarbeta har enligt 1 mom. 2 punkten en utlänning som beviljats uppehållstillstånd för att utifrån kallelse eller avtal arbeta som gästlande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare, om arbetet pågår högst ett år. Enligt 2 mom. ska en sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf antecknas i samband med utlänningens uppehållstillstånd. Om arbetet överskrider tidsgränsen enligt 1 mom. 2 punkten, ska utlänningen ha uppehållstillstånd för arbetstagare.

I paragrafen finns det bestämmelser om begränsad rätt att arbeta i sådana situationer där en utlänning ska ha uppehållstillstånd. Begränsningen gäller maximitiden för rätten att arbeta eller den tid under vilken uppehållstillståndet ska ha varit i kraft innan utlänningen får rätt att arbeta.

Arbete utan uppehållstillstånd

I 81 § i utlänningslagen finns det bestämmelser om en utlännings rätt att arbeta i sådana situationer där uppehållstillstånd inte behövs. Enligt 1 mom. 1 punkten har en utlänning rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd om han eller hon på inbjudan eller enligt avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader. Det arbete som avses i punkten och den vistelse i landet som arbetet kräver är av kortfristig karaktär. I de situationer där rätten att arbeta är begränsad till en viss tid gäller befrielsen från uppehållstillståndstvång tre månader. Denna tidsperiod sammanfaller med den tid som en utlänning enligt Schengenregelverket kan vistas i Finland under en tidsperiod om sex månader. Om utlänningen har visumplikt, kan visumet vara ett Schengenvisum som beviljats av antingen Finland eller någon annan Schengenstat.

Övriga villkor för beviljande av uppehållstillstånd

All prövning av ansökningar om uppehållstillstånd ska grunda sig på de allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd som fastställs i 36 § i utlänningslagen. Enligt 1 mom. kan uppehållstillstånd vägras, om en utlämning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. Äventyrande av folkhälsan hindrar ändå inte att fortsatt tillstånd beviljas, om villkoren för beviljande av tillstånd i övrigt uppfylls. Dessutom hindrar äventyrande av internationella förbindelser inte att uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband. Enligt 2 mom. kan uppehållstillstånd vägras, om det finns grundad anledning att misstänka att utlämningen har för avsikt att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet.

För att uppehållstillstånd ska beviljas krävs det att utlämningens försörjning i Finland är tryggad. Bestämmelser om detta finns i 39 §. För att uppehållstillstånd ska beviljas ska enligt 1 mom. utlämningens försörjning vara tryggad, om inte något annat bestäms i lagen. Enligt 2 mom. anses utlämningens försörjning vara tryggad vid beviljande av första uppehållstillstånd om hans eller hennes vistelse i landet bekostas med inkomster från förvärvsarbete, verksamhet som företagare, pensioner, tillgångar eller andra källor som anses sedvanliga så att han eller hon inte kan antas bli beroende av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) eller av någon annan därmed jämförbar ekonomisk förmån som tryggar hans eller hennes försörjning. Som sådan förmån anses inte socialskyddsförmåner som ersätter kostnader. Enligt 3 mom. ska utlämningens försörjning när fortsatt tillstånd beviljas vara tryggad på det sätt som bestäms i 2 mom., dock så att beviljande av tillstånd inte förhindras av att utlämningen tillfälligt tyr sig till utkomststöd eller någon annan därmed jämförbar förmån för att trygga sin försörjning. Enligt 4 mom. ska sökanden för myndigheten förete en utredning om hur hans eller hennes försörjning tryggas i Finland.

Beviljande av uppehållstillstånd för forskare och andra sakkunniga som kommer till Finland

Forskare och också andra personer med specialkompetens som kommer till Finland och som är tredjelandsmedborgare beviljas numera uppehållstillstånd enligt utlänningslagens 79 § 6 mom. 4 punkt (yrkesmässig verksamhet inom området för vetenskap) eller 80 § 1 mom. 2 punkt (arbete som gästlande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare grundat på inbjudan eller avtal, om arbetet pågår högst ett år).

Om en forskare har beviljats uppehållstillstånd enligt 79 § 6 mom. 4 punkten, begränsas rätten att arbeta inte till en särskild bransch eller arbetsgivare. När uppehållstillstånd beviljas specificerar Utlänningsverket inte heller om den som ansöker om uppehållstillstånd är forskare eller sakkunnig med någon annan specialkompetens. Forskare som har beviljats uppehållstillstånd enligt 79 § 6 mom. 4 punkten får alltså bedriva forskning och också sköta andra sakkunniguppgifter antingen vid samma eller vid en annan inrättning.

Om en forskare har beviljats uppehållstillstånd enligt 80 § 1 mom. 2 punkten, begränsas rätten att arbeta till den uppgift som uppehållstillståndet har beviljats för. En forskare som har beviljats uppehållstillstånd enligt 80 § 1 mom. 2 punkten får utöver sitt forskningsarbete också sköta andra sakkunniguppgifter, om de ingår i den uppgift som forskaren har beviljats uppehållstillstånd för. Om forskaren efter ett år fortsätter att arbeta med samma uppgift, beviljas han eller hon uppehållstillstånd enligt 79 § 6 mom. 4 punkten.

Forskare och andra sakkunniga från tredjeländer som kommer till Finland

Generellt sett kommer tredjelandsmedborgare till Finland för att arbeta som forskare eller andra sakkunniga på grund av olika behov och situationer, nämligen bl.a. för fortsatta studier, som gästforskare och för forskningsprojekt. Sådana forskares och sakkunnigas utkomstgrund varierar också och kan vara stipendium, lön eller arvode.

Det finns inte någon exakt statistik över antalet forskare och sakkunniga från tredjeländer som kommer till Finland på grund av att undervisningsmyndigheter, migrationsmyndigheter, forskningsinstitut och andra arbetsgivare som bedriver forskning gör upp sin statistik på olika sätt. En person som är verksam som forskare kan således statistikföras också som bl.a. sakkunnig eller arbetstagare i stället för som forskare. Av samma orsak saknas statistik också över forskare från tredjeländer som kommer till gemenskapens område.

Enligt uppgifter från Finlands Akademi varierar utländska forskares arbetsperioder i Finland i allmänhet mellan några veckor och ett eller två år. Finlands Akademi bedömer att långa arbetsperioder generellt sett håller på att bli kortare och att de förekommer mer sällan, men de forskare och studerande vid forskarskolorna som kommer från tredjeländer arbetar ofta längre perioder i Finland.

Enligt uppgifter från Tammerfors tekniska universitet skriver en stor del av de utländska forskarna vid detta universitet hela sin doktorsavhandling i Finland och arbetar således här i minst fyra år eller också längre.

De forskare och andra sakkunniga som kommer till Finland från tredjeländer har en varierande utbildningsbakgrund. En del av dem har avlagt lägre högskoleexamen eller annan examen på mellanstadiet, en del högre högskoleexamen eller doktorsexamen.

Enligt Finlands Akademi och forskningsinstitutet i Finland kommer forskare och andra sakkunniga till Finland framför allt på grund av den högklassiga forskningsmiljön. Andra centrala orsaker till forskares intresse för Finland är bl.a. möjligheterna till karriärutveckling och den höga levnadsstandarden. Det som reducerar antalet forskare som söker sig till Finland är bl.a. bristen på forskningsfinansiering och i synnerhet spetsforskares lönenivå, som i internationell jämförelse är låg.

Merparten av de utländska forskare som kommer till Finland är vid sidan av sitt forskningsarbete verksamma som lärare. Forskningsinstitutet i Finland anser det viktigt att forskarna har rätt att undervisa, eftersom undervisning utöver forskning är en väsentlig del av många forskningsinstituts verksamhet. Många utländska forskare i Fin-

land bedriver vid sidan av sin forskning också påbyggnadsstudier.

Enligt uppgifter från Utlänningsverket har de stipendier, löner eller arvoden som betalas till forskare nästan utan undantag överskridit de belopp i euro som av Utlänningsverket och social- och hälsovårdsministeriet fastställts som riktgivande för en tryggad försörjning i anvisningen om tillämpningen av 39 § om försörjningsförutsättning i utlänningslagen.

Antal ansökningar och beslut om uppehållstillstånd för forskare och andra sakkunniga

Enligt en statistisk analys av ansökningarna om uppehållstillstånd hos Utlänningsverket under den första halvårsperioden 2007 kan man i Finland notera en betydande ökning av arbetsrelaterad migration jämfört med motsvarande period 2006.

Utlänningsverket specificerar inte arbetstagens ansökningar och beslut om uppehållstillstånd enligt yrkesområde eller bransch, men bl.a. forskare och andra sakkunniga redovisas i statistiken på annat sätt än arbetstagare, nämligen som sökande av uppehållstillstånd på andra grunder. Detta beror på att handläggningen av uppehållstillstånd för forskare och andra sakkunniga inte kräver prövning av tillgången på arbetskraft.

Under januari-juni 2006 lämnades 1 258 ansökningar om uppehållstillstånd som statistikfördes på andra grunder. Enligt Utlänningsverkets bedömning var ca 400 av dessa ansökningar 2006 uppehållstillstånd för forskare.

Under januari-juni 2007 lämnades 1 605 ansökningar om uppehållstillstånd som statistikfördes på andra grunder. Utlänningsverket bedömer att ca 200 av dessa ansökningar gällde uppehållstillstånd för forskare.

Utlänningsverket fattade under januari-juni 2006 sammanlagt 1 139 beslut om uppehållstillstånd som statistikfördes på andra grunder, varav 1 067 var positiva och 72 negativa.

Under motsvarande period 2007 fattade Utlänningsverket sammanlagt 1 316 beslut om uppehållstillstånd som statistikfördes på andra grunder, varav 1 233 var positiva och 83 negativa.

Enligt Utlänningsverkets bedömning var nästan alla beslut om uppehållstillstånd för utländska forskare 2006 och 2007 positiva.

Enligt Utlänningsverkets statistiska analys av ansökningarna om uppehållstillstånd under den första halvårsperioden 2007 var merparten av dem som i Finland ansökte om uppehållstillstånd och vars tillstånd statistikfördes på andra grunder medborgare från Indien, Ryska Federationen och USA.

Handläggningstiden för forskares ansökan om uppehållstillstånd

Hos Utlänningsverket var handläggningstiden för forskares ansökningar om uppehållstillstånd i snitt ca 1,5 månader 2006. Väntetiden för ett beslut om uppehållstillstånd var totalt sett längre, eftersom den innefattade handläggningstiden för ansökan också hos andra myndigheter som tar emot ansökningar, nämligen finska beskickningar eller polis-inrättningarna vid häradena.

Enligt Utlänningsverket är handläggningstiden för ansökan om uppehållstillstånd svår att uppskatta exakt, eftersom den i enskilda fall kan variera betydligt. På handläggningstiden inverkar bl.a. om man är tvungen att be om tilläggsutredningar. Klara och enkla frågor, dit forskares ansökan om uppehållstillstånd vanligtvis hör, kan handläggas snabbare.

Utlänningsverket har bedömt att handläggningen av forskares ansökan om uppehållstillstånd i detta skede inte kan påskyndas, eftersom ansökningstiden redan nu är relativt kort.

2.3 Lagstiftningen i EU

Förfarandena för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare varierar relativt mycket i EU:s medlemsstater. Några medlemsstaters förfaranden för inresa och vistelse inbegriper utöver försörjningsförutsättningen dessutom prövning av tillgången på arbetskraft och bransch- och regionvisa begränsningar. Direktivets syfte att nå en tillnärmning av medlemsstaternas nationella lagstiftning genom att det på gemenskapsnivå föreskrivs om införande av ett förfarande för inresa och vistelse som svarar åtminstone

mot direktivet kan således anses vara ändamålsenligt för att främja såväl inresa och vistelse för forskare från tredjeländer som rörligheten i gemenskapen.

2.4 Genomförande av direktivet i vissa EU-medlemsstater

I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det protokoll om Förenade kungarikets och Danmarks ställning som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och utan att det för Förenade kungarikets del påverkar tillämpningen av artikel 4 i detta protokoll, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av direktivet, som därför inte är bindande för eller tillämpligt i Förenade kungariket och Danmark.

Ingenting i direktivet ska påverka Irlands rätt att upprätthålla arrangemangen för "den gemensamma resezon" (Common Travel Area) i enlighet med det protokoll om tillämpning av vissa inslag i artikel 14 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen på Förenade kungariket och Irland som genom Amsterdamfördraget fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Genomförande av direktivet pågår ännu i många EU-medlemsstater.

I *Nederländerna* reformeras utlänningslagen (Vreemdelingenwet) under loppet av 2007. I och med reformen förenklas förfarandet för ansökan om uppehållstillstånd och blir snabbare. Med stöd av ett avtal som ska ingås med de behöriga myndigheterna får inrättningar och företag en viktigare ställning än tidigare i förfarandet för uppehållstillstånd för studerande och arbetstagare. Till reformen av utlänningslagen knyts också genomförande av direktivet. Godkännande av forskningsorgan kommer att skötas av Immigratie- en Naturalisatiedienst.

I *Belgien* skapades i samband med att direktivet genomfördes ett nytt förfarande för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare för bedrivande av forskning genom att utlänningslagen (Vreemdelingenwet) och förordningen om genomförande av lagen om utländska arbetstagare ändrades. I Belgien har

dessutom utfärdats en förordning där det föreskrivs om det mottagningsavtal som ska ingås för genomförande av forskning. Ändringen av utlänningslagen och av förordningen om genomförande av lagen om utländska arbetstagare trädde i kraft den 1 juni 2007 och den nya förordningen om mottagningsavtal den 8 oktober 2007.

För godkännande av forskningsorgan svarar förbundsstatens vetenskapspolitiska ämbetsverk (Federaal Wetenschapsbeleid). Av ett forskningsorgans ansökan om godkännande ska det framgå att organet bedriver forskning. Forskningsorganet ska dessutom förbinda sig att för en forskare från ett tredjeland ersätta de kostnader för vistelse, sjukvård och återresa som betalats av offentliga medel, om han eller hon olagligt stannar i Belgien. Förfarandet för godkännande av forskningsorgan är i stort sett likadant för offentliga och privata forskningsorgan. Av offentliga forskningsorgan, vars lagstadgade uppgift är att bedriva forskning, krävs dock ingen särskild redogörelse för bedrivande av forskning.

Giltighetstiden för uppehållstillstånd som beviljas en forskare från ett tredjeland som kommer för att bedriva sådan forskning som avses i direktivet är knuten till den tidsperiod inom vilken forskningsprojektet enligt mottagningsavtalet ska genomföras.

Enligt uppgifter från inrikesministeriet i Belgien i oktober 2007 har inte ett enda forskningsorgan hittills beviljats godkännande. Av uppgifterna framgår inte om något forskningsorgan redan har ansökt om godkännande.

I *Österrike* genomfördes direktivet den 1 januari 2006. Enligt lagen om bosättning och vistelse (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz NAG) ansvarar inrikesministeriet i Österrike för godkännande av forskningsorgan. Ministeriet beviljar på ansökan godkännande för fem år.

Enligt lagen behöver de forskningsorgan som är parter enligt myndighetsansvarslagen (Amtshaftungsgesetz AHG) inte ansöka om godkännande, men också de ska ingå mottagningsavtal med forskaren.

Enligt lagen om bosättning och vistelse kan ministeriet återkalla godkännandet eller låta bli att förnya det, om villkoren för godkän-

nande inte uppfylls eller inte längre uppfylls eller om godkännandet har erhållits på falska grunder. Myndigheten kan dessutom återkalla godkännandet eller låta bli att förnya det om ett forskningsorgan som är part enligt myndighetsansvarslagen oftare än en gång dömts till straff för att ha överskridit sina administrativa befogenheter enligt lagen och domen har vunnit laga kraft.

I lagen föreskrivs också om villkoren för att ingå mottagningsavtalet. Enligt lagen ska forskningsorganet innan mottagningsavtalet ingås säkerställa att forskaren är kvalificerad för forskningsprojektet i fråga. I mottagningsavtalet ska enligt lagen fastställas åtminstone avtalsparterna och forskningsprojektets syfte, längd, omfattning och finansiering. Mottagningsavtalet ska dessutom innehålla ett skriftligt åtagande från forskningsorganet som innebär att om forskaren olagligt stannar kvar i Österrike ska ovan nämnda organ ersätta de kostnader för hans eller hennes vistelse och återresa som betalats av offentliga medel. Forskningsorganets ekonomiska ansvar upphör senast sex månader efter det att mottagningsavtalet har löpt ut, om godkännande inte erhållits på falska grunder.

En forskare som är tredjelandsmedborgare kan enligt lagen beviljas uppehållstillstånd för forskare bl.a. om han eller hon arbetar vid ett forskningsorgan med en uppgift som inte omfattas av tillämpningsområdet för lagen om utlänningars arbete (Ausländerbeschäftigungsgesetz). Ett ytterligare villkor för att uppehållstillstånd ska beviljas en sådan forskare är att forskaren och det godkända forskningsorganet har slutit ett mottagningsavtal. Uppehållstillstånd beviljas för ett år åt gången och det kan förlängas.

Enligt uppgifter från inrikesministeriet i Österrike i september 2007 har fyra forskningsorgan hittills beviljats godkännande. Uppehållstillstånd för bedrivande av sådan forskning som avses i direktivet har beviljats 166 forskare.

I *Frankrike* infördes ett förfarande för mottagningsavtal redan 1998. Med stöd av det kan offentliga inrättningar anställa utländska forskare. Villkoren för godkännande av offentliga forskningsorgan fastställdes 2001. Godkännandet förutsätter bl.a. att forskningsorganet bedriver forskning och att det

kan ta emot en utländsk forskare. Enligt uppgifter från inrikesministeriet i Frankrike i oktober 2007 beviljades 1 054 utländska forskare s.k. uppehållstillstånd för forskare 2005. Från och med 2006 framåt saknas uppgifter om uppehållstillstånd som beviljats forskare.

Direktivet genomfördes delvis den 24 juli 2007 genom att bestämmelser om forskares rörlighet skrevs in i lagen om utlänningars inresa och vistelse samt rätt till asyl (code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile). Förfarandet för godkännande av privata och internationella forskningsorgan och villkoren för ingående av mottagningsavtalet har ännu inte fastställts. I samband med att detta görs granskas sannolikt också villkoren för godkännande av offentliga forskningsorgan på nytt. I Frankrike ansvarar ministeriet för högskoleundervisning och forskning (Ministère de l'enseignement supérieur et de la recherche) för godkännande av forskningsorgan.

I *Sverige* införs i samband med att direktivet genomförs ett delvis nytt förfarande för inresa och vistelse för forskare från tredje länder. Enligt propositionen är grunderna för det uppehållstillstånd som utifrån ett mottagningsavtal beviljas forskare desamma som för det uppehållstillstånd som för närvarande beviljas gästforskare. Upphållstillstånd som beviljas utifrån mottagningsavtal inbegriper dock inte kravet på att forskningsorganet ska ordna bostad för forskaren, utan forskaren ska själv på förhand svara för alla kostnader för sitt uppehälle.

Det har föreslagits att direktivet ska införas med lagstiftningen utan att forskningsorganen åläggs skyldighet att ersätta de kostnader för vistelse och återresa som betalas av offentliga medel, om forskaren olagligt stannar i Sverige. Enligt propositionen innebär denna skyldighet en stor ekonomisk risk för forskningsorganen som kan leda till att de avstår från att ta emot gästforskare från tredje länder.

Enligt propositionen ska Verket för innovationssystem (Vinnova) svara för godkännande av forskningsorgan, medan beslut om uppehållstillstånd för forskare fortsättningsvis fattas av Migrationsverket. Genomförandet av direktivet har inte bedömts föranleda något behov av ytterligare statliga anslag.

Enligt *Tysklands* lag om vistelse (Aufenthaltsgesetz) beviljas en utländsk forskare uppehållstillstånd för att bedriva forskning, om forskaren har ett giltigt mottagningsavtal med ett godkänt forskningsorgan i Tyskland för sådan forskning som avses i direktivet. Villkor för att en utlänning beviljas uppehållstillstånd är att forskningsorganet i fråga har förbundit sig att ersätta de kostnader för vistelse och återresa som betalas av offentliga medel, om utlänningen olagligt stannar i någon medlemsstat. Forskningsorganets ersättningsskyldighet upphör sex månader efter det att mottagningsavtalet har löpt ut.

Enligt lagen beviljas uppehållstillstånd för åtminstone ett år. Om forskningsprojektet planeras pågå under kortare tid än ett år, ska uppehållstillstånd utfärdas för en tid som motsvarar projektets längd. En utlänning som i Tyskland bedriver forskning utifrån ett mottagningsavtal som har ingåtts med en annan medlemsstat beviljas uppehållstillstånd eller visum för detta ändamål. Om en utländsk forskares forskningsprojekt som genomförs i Tyskland enligt ett mottagningsavtal som ingåtts i en annan medlemsstat pågår en längre tid än tre månader, ska forskaren för att uppehållstillstånd ska beviljas ha ett mottagningsavtal med ett godkänt forskningsorgan i Tyskland.

I *Slovakien* genomfördes direktivet delvis den 1 januari 2007 genom en ändring av lagen om utlänningars vistelse (Act of stay of aliens) och vissa andra lagar där det föreskrivs om forskares vistelse. De delar av direktivet som hör till det slovakiska undervisningsministeriets befogenheter genomförs genom en lagändring som gäller lagen om ordnandet av statligt understöd för forskning och utveckling (Act on the state subsidy for research and development). Enligt uppgifter från Slovakiens inrikesministerium i oktober 2007 överlämnar regeringen sannolikt en proposition om ändring av lagen i slutet av 2007 och parlamentet väntas behandla den i mars 2008.

Tillfälligt uppehållstillstånd för bedrivande av forskning eller utveckling får beviljas för högst två år. Efter det kan ett nytt uppehållstillstånd beviljas för högst tre år.

Fram till oktober 2007 har nio forskare beviljats tillfälligt uppehållstillstånd i Slovakien för att genomföra forskning eller utveckling.

Enligt Slovakiens inrikesministerium bedömer forskningsorganen i Slovakien att direktivet främjar inresa och vistelse för forskare som är tredjelandsmedborgare.

I republiken *Tjeckien* pågår genomförandet av direktivet fortfarande. Enligt uppgifter från Republiken Tjeckiens inrikesministerium i oktober 2007 ska Tjeckiens undervisningsministerium ansvara för godkännande av forskningsorgan.

De forskningsorgan som ansöker om godkännande ska presentera en redogörelse för den forskning som bedrivs och förbinda sig att ersätta de kostnader som föranleds av vistelse och återresa som betalas av offentliga medel, om en forskare olagligt stannar i Tjeckien. Forskningsorganets ekonomiska ansvar ska upphöra sex månader efter det att mottagningsavtalet har upphört att gälla.

Förfarandet för godkännande är i stort sett detsamma för såväl offentliga som privata forskningsorgan, men av de sistnämnda krävs bl.a. att de ekonomiska tilläggsvillkoren är uppfyllda.

Republiken Tjeckiens inrikesministerium bedömer att ett förfarande för inresa och vistelse enligt direktivet kommer att främja inresa och vistelse i landet för forskare som är tredjelandsmedborgare.

Enligt uppgifter från *Estlands* inrikesministerium i oktober 2007 genomförs direktivet genom en ändring av utlänningslagen (*Välismaalaste seadus*) som för tillfället behandlas vid parlamentet.

Ett forskningsorgan som ansöker om godkännande ska vara registrerat i Estlands forskningsdatasystem. För registrering i detta system svarar undervisningsministeriet i Estland. Ett annat villkor för godkännande av forskningsorgan är ett positivt utlåtande om forskningsorganets forskning. Ett forskningsorgan som ansöker om godkännande ska dessutom drivas av en instans eller person inom staten, lokalförvaltningen eller den offentliga förvaltningen eller av en privaträttslig juridisk person. Det forskningsorgan som ansöker om godkännande ska dessutom presentera en redogörelse för bl.a. den ut-

ländske forskarens kvalifikationer och resultaten av forskningsorganets forskning.

Forskare som ska bedriva sådan forskning som avses i direktivet beviljas uppehållstillstånd för högst två år.

Enligt uppgifter från inrikesministeriet i Estland har forskningsorganen i Estland inte varit särskilt intresserade av ett sådant förfarande för inresa och vistelse som avses i direktivet.

2.5 Bedömning av nuläget

Allmänt

Enligt de uppgifter som har erhållits anser forskningsinstitut och utländska forskare att Finlands förfaranden för inresa och vistelse generellt sett är flexibla, snabba och effektiva. I synnerhet sådana forskningsinstitut som sysselsätter många utländska forskare har stor erfarenhet av uppehållstillstånds-förfarandet och av att tillhandahålla anvisningar för utländska forskare i anslutning till det. Därför är största delen av dessa forskare rutinerade när det gäller att ansöka om uppehållstillstånd.

Utlänningslagens 79 och 80 § gör det möjligt att bevilja uppehållstillstånd till den som yrkesmässigt verkar inom området för vetenskap, kultur eller konst samt för att utifrån kallelse eller avtal arbeta som gästande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare oberoende av bl.a. om personen har avlagt högre eller lägre högskoleexamen eller någon annan examen.

I utlänningslagen ingår emellertid inte för närvarande bestämmelser där det skulle föreskrivas om villkoren för inresa och vistelse i medlemsstaterna för forskare från tredjeländer som avser att under mer än tre månader genomföra ett forskningsprojekt inom ramen för ett mottagningsavtal med ett forskningsinstitut. På de grunder som anförts ovan är det nödvändigt att i utlänningslagen ta in ett nytt förfarande för inresa och vistelse enligt forskardirektivet. Samtidigt bibehålls de nuvarande förfarandena för inresa och vistelse. Forskningsinstituten och tredjelandsmedborgare som kommer till Finland som forskare kan då i fortsättningen väljas mellan det nuva-

rande och det nya förfarandet för inresa och vistelse.

En del finländska universitet tillämpar redan nu ett s.k. kallelseförfarande i fråga om sådana tredjelandsmedborgare som anställs som forskare.

Enligt uppgifter från Tammerfors tekniska universitet ska en tredjelandsmedborgare som ansöker om att bli forskare ha högre högskoleexamen och en rekommendation av inrättningen i fråga om att forskaren är kvalificerad för forskningsgruppen. Till en tredjelandsmedborgare som har antagits som forskare vid Tammerfors tekniska universitet sänds en inbjudan av vilken framgår förutom forskarens personuppgifter också vistelsens längd och syfte, forskarens arbetsuppgifter och uppgifter om huruvida vistelsen har samband med något långvarigt projekt eller utbildningsprogram, den lön eller det stipendium som betalas till forskaren och andra eventuella förmåner, såsom resor, inkvartering och dagtraktamente samt det institut som tar emot forskaren.

Man kan anta att största delen av de universitet som tillämpar kallelseförfarandet också i fortsättningen kommer att tillämpa nämnda förfarande, som hittills har fungerat bra.

Det nya förfarandet för inresa och vistelse kan medföra ett mervärde när det gäller rörligheten för forskare från tredjeländer eftersom forskaren har möjlighet att utföra en del av forskningsprojektet i en annan medlemsstat utifrån ett mottagningsavtal som slutits i den första medlemsstaten.

De artiklar i direktivet som föranleder ändringar i utlänningslagen eller i andra författningar

Artikel 3. I denna artikel anges direktivets tillämpningsområde. Bestämmelser om ett förfarande för inresa och vistelse för forskare i enlighet med forskardirektivets tillämpningsområde ska tas in i utlänningslagen.

Artikel 5. I artikeln finns bestämmelser om godkännande av ett forskningsinstitut som vill ta emot en forskare inom ramen för förfarandet för inresa och vistelse i direktivet. I utlänningslagen ska tas in bestämmelser om godkännande av forskningsinstitut och om ett

förfarande för det. Varje forskningsinstitut som vill ta emot en forskare inom ramen för det förfarande för inresa och vistelse som fastställs i direktivet ska ha förhandsgodkänts för detta ändamål av den berörda medlemsstaten. Forskningsinstitutet ska godkännas i enlighet med de förfaranden som anges i medlemsstaternas nationella lagstiftning eller administrativa praxis. Ansökningar om godkännande från både offentliga och privata institut ska utformas i enlighet med dessa förfaranden och grundas på deras uppdrag enligt lag eller på deras stadgeenliga ändamål tillsammans med uppgifter som styrker att de bedriver forskning. Forskningsinstitutet ska godkännas för minst fem år. I undantagsfall får medlemsstaterna bevilja godkännande för en kortare tid.

Enligt artikel 5.4 får medlemsstaterna föreskriva att det godkända forskningsinstitutet, inom två månader från den dag då mottagningsavtalet löpte ut, ska bekräfta för de behöriga myndigheter som medlemsstaten har utsett för ändamålet att arbetet har bedrivits inom vart och ett av de forskningsprojekt för vilka ett mottagningsavtal har ingåtts enligt artikel 6. Enligt artikel 5.5 ska de behöriga myndigheterna i varje medlemsstat offentliggöra och regelbundet uppdatera förteckningar över de forskningsinstitut som godkänts i enlighet med direktivet.

Enligt artikel 5.6 får en medlemsstat bland annat vägra att förlänga eller besluta att återkalla godkännandet av ett forskningsinstitut som inte längre uppfyller villkoren i artikel 5, eller om godkännandet har erhållits på falska grunder, eller om forskningsinstitutet har ingått ett mottagningsavtal med en tredjelandsmedborgare på ett bedrägligt eller försumligt sätt. Detta binder inte medlemsstaterna, men det föreslås att bestämmelser om detta ska tas in i utlänningslagen.

Enligt artikel 5.7 får medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning besluta om följderna av ett återkallande av godkännandet eller en vägran att förnya godkännandet för befintliga mottagningsavtal som ingåtts i enlighet med artikel 6 i forskardirektivet och hur detta påverkar de berörda forskarnas uppehållstillstånd. Det föreslås att bestämmelser som motsvarar artikel 5.7 ska tas in i utlänningslagen.

Artikel 6. Artikeln gäller mottagningsavtal mellan forskningsinstitut och forskare. I utlänningslagen finns inte bestämmelser om mottagningsavtal, så till denna del måste den kompletteras. De nya bestämmelserna gäller villkoren för att ingå mottagningsavtal, upphörandet av mottagningsavtal och forskningsinstitutets skyldighet att meddela myndigheterna om att mottagningsavtalet upphör att gälla.

Artikel 7. I denna artikel bestäms om villkor för inresa och vistelse. I praktiken innebär det villkor för beviljande av uppehållstillstånd. I utlänningslagen ingår inte bestämmelser om dessa villkor, så utlänningslagen måste kompletteras i enlighet med artikeln.

Artikel 10. Artikeln gäller beslut om att återkalla eller att inte förlänga uppehållstillståndet. Bestämmelserna i artikeln avviker från villkoren för att återkalla ett uppehållstillstånd i 58 § i den nuvarande utlänningslagen. Därför måste i utlänningslagen tas in bestämmelser om återkallande av de uppehållstillstånd som har beviljats enligt forskardirektivet och som motsvarar direktivet.

Artikel 11. Artikeln gäller forskares rättigheter att undervisa. Enligt artikel 11.1 får forskare som beviljats inresa och vistelse enligt direktivet undervisa i enlighet med nationell lagstiftning. Artikeln är inte bindande för medlemsstaterna. En forskare som kommit till landet med stöd av de nuvarande bestämmelserna i utlänningslagen har också haft rätt att undervisa. Avsikten är att denna princip bibehålls när nya bestämmelser fogas till lagen med anledning av forskardirektivet.

Artikel 12. I artikeln bestäms om de områden där innehavaren av ett uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av direktivet ska ha rätt till samma behandling som landets medborgare.

Enligt artikel 12.1 d ska innehavaren av ett uppehållstillstånd ha rätt till samma behandling som landets medborgare i fråga om skatteförmåner. Om direktivet tolkas så att innehavaren av ett uppehållstillstånd ska ha rätt till samma behandling som de som bor i medlemsstaten måste skattelagstiftningen ändras. Finansministeriets proposition med förslag till ändring av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (RP 57/2007 rd) överlämnades till riksdagen den

13 september 2007. I propositionen föreslås att möjligheten att välja progressiv beskattning utvidgas även till sådana innehavare av uppehållstillstånd som är begränsat skattskyldiga och som avses i forskardirektivet. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2008. Avsikten är att lagen ska tillämpas från och med beskattningen för år 2008.

Artikel 13. I artikeln bestäms om rörlighet mellan medlemsstaterna för en tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd enligt forskardirektivet. I artikel 13.2 finns bestämmelser om vistelse som varar högst tre månader. I 81 § i utlänningslagen finns på motsvarande sätt bestämmelser om vistelse som varar högst tre månader. Även om en forskare med stöd av 81 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen kan vistas i Finland som sakkunnig i högst tre månader, förutsätter bestämmelsen i artikel 13.2 att utlänningslagens 81 § preciseras så att den motsvarar det syfte som anges i direktivet.

Enligt artikel 13.5 får medlemsstaterna inte kräva att forskaren lämnar deras territorium för att lämna in ansökningar om visering eller uppehållstillstånd. I 49 § i utlänningslagen finns bestämmelser om beviljande av uppehållstillstånd i undantagsfall för en person som kommit till landet utan uppehållstillstånd. Bestämmelsen i 49 § 1 mom. ska preciseras med anledning av forskardirektivet. När en person redan har kommit till landet och har möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd kommer en visumansökan inte längre på fråga, och således behöver man inte kräva att forskaren ska lämna Finland för att ansöka om visum.

Artikel 14. I artikeln bestäms om förfarandet vid ansökningar om rätt till inresa och vistelse. Enligt artikel 14.3 får medlemsstaterna, i enlighet med sin nationella lagstiftning, godta en ansökan som lämnats in när den berörda tredjelandsmedborgaren redan befinner sig på deras territorium. Punkten är inte bindande för medlemsstaterna, men den ändring av 49 § i utlänningslagen som förutsätts i artikel 13.5 innebär i praktiken att en ansökan som har lämnats in i Finland kan godtas i enlighet med artikel 14.3.

De artiklar i direktivet som inte föranleder ändringar i utlänningslagen eller i andra författningar

Artikel 5. Artikeln gäller godkännande av forskningsinstitut. Enligt artikel 5.3 får medlemsstaterna i enlighet med nationell lagstiftning begära ett skriftligt åtagande från forskningsinstitutet som innebär att om en forskare olagligt stannar kvar på den berörda medlemsstatens territorium ska ovan nämnda institut stå för återbetalningen av de kostnader för hans eller hennes vistelse och återresa som betalats av den medlemsstatens offentliga medel. Forskningsinstitutets ekonomiska ansvar ska upphöra senast sex månader efter det att mottagningsavtalet har löpt ut. Denna punkt är inte bindande för medlemsstaterna och inga bestämmelser om detta föreslås i utlänningslagen eller i andra författningar.

Artikel 6. Artikeln gäller mottagningsavtal mellan forskningsinstitut och forskare. Enligt artikel 6.3 kan forskningsinstitutet efter att mottagningsavtalet har ingåtts i enlighet med nationell lagstiftning åläggas att förse en forskare med ett personligt intyg som innebär att om forskaren olagligt stannar kvar på medlemsstatens territorium ska ovan nämnda forskningsinstitut stå för återbetalningen av de kostnader för hans eller hennes vistelse och återresa som betalats av den medlemsstatens offentliga medel. Punkten är inte bindande för medlemsstaterna och föranleder inte någon lagändring.

Artikel 7. I artikeln anges villkoren för inresa och vistelse. Enligt artikel 7.1 a ska en tredjelandsmedborgare som ansöker om tillstånd till inresa och vistelse för de syften som anges i direktivet visa upp en giltig resehandling enligt nationell lagstiftning och medlemsstaterna får kräva att resehandlingen ska vara giltig minst så länge som uppehållstillståndet varar.

Bestämmelser om villkor för inresa finns i 11 § i utlänningslagen och lagen kan till denna del anses motsvara bestämmelsen i artikel 7.1 a.

Enligt artikel 7.1 c ska en tredjelandsmedborgare som ansöker om tillstånd till inresa och vistelse för de syften som anges i direktivet vid behov uppvisa ett kostnadsåtagande som utfärdats av forskningsinstitutet i enlig-

het med artikel 6.3. Artikel 7.1 c är inte bindande för medlemsstaterna och det föreslås inga bestämmelser om den i utlänningslagen eller i andra författningar.

Enligt artikel 7.3 ska forskaren tillåtas resa in på medlemsstatens territorium för att arbeta i enlighet med mottagningsavtalet när kontrollerna i punkterna 1 och 2 har slutförts med positivt resultat. I 12 § i utlänningslagen finns det bestämmelser om passerande av gränsen. I gränsbevakningslagen (578/2005) föreskrivs om passerande av riksgränsen och övervakning av den samt, utöver vad som bestäms någon annanstans, om gränsbevakningsväsendets och gränsbevakningsmannens uppgifter och befogenheter. Bestämmelser om genomförande av gränskontroll finns i 14 § och bestämmelser om åtgärder som ingår i gränskontrollen finns i 19 § i gränsbevakningslagen. Artikeln förutsätter inte att de nuvarande bestämmelserna ändras.

Artikel 8. I artikeln bestäms om uppehållstillståndets giltighetstid. Enligt artikeln ska medlemsstaterna utfärda ett uppehållstillstånd för minst ett år och förnya det om villkoren i artiklarna 6 och 7 fortsätter att vara uppfyllda. Om forskningsarbetet planeras pågå under kortare tid än ett år, ska uppehållstillståndet utfärdas för en tid som motsvarar forskningsprojektets längd.

I 53 § i utlänningslagen bestäms om det första tidsbegränsade uppehållstillståndets längd. Bestämmelsen behöver inte ändras på grund av direktivet.

Artikel 9. I artikeln finns bestämmelser om beviljande av uppehållstillstånd för en sådan forskares familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd i enlighet med forskardirektivet. I artikel 9.1 bestäms att om en medlemsstat beslutar att bevilja uppehållstillstånd för en forskares familjemedlemmar ska deras uppehållstillstånd utfärdas för samma tid som det uppehållstillstånd som utfärdats till forskaren, om giltighetstiden för deras resehandlingar medger det. I vederbörligen motiverade fall kan uppehållstillståndet för forskarens familjemedlemmar förkortas. I artikel 9.2 anges att utfärdande av uppehållstillstånd för familjemedlemmarna till den forskare som beviljats rätt till inresa och vistelse i en medlemsstat inte ska vara avhängigt av kravet på en minimiperiod för forskare

rens vistelse. Bestämmelsen om uppehållstillståndets längd i 53 § i utlänningslagen motsvarar bestämmelserna i direktivet.

Artikel 12. I artikeln anges de områden där innehavaren av ett uppehållstillstånd som utfärdats med stöd av forskardirektivet ska ha rätt till samma behandling som landets medborgare.

Enligt artikel 12.1 a ska innehavaren av ett uppehållstillstånd ha rätt till samma behandling som landets medborgare när det gäller erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis i enlighet med nationella förfaranden. Enligt uppgifter från undervisningsministeriet är den internationella principen för erkännande av examina att den mottagande parten gör sin tolkning av nivån på den utländska examen och den yrkesbehörighet den ger.

I Finland är Utbildningsstyrelsen nationell kontaktinstans för EG:s allmänna system för erkännande av examina och ger information om systemet och förfarandet för erkännande av examina. Grundförutsättningen för att en examen ska erkännas är att läroanstalten och den examen som den beviljat ingår i respektive lands officiella utbildningssystem. Enligt uppgifter från Utbildningsstyrelsen kan Utbildningsstyrelsen vid behov ge forskningsinstitutet sådana tilläggsupplysningar som det eventuellt behöver för att fastställa nivån på en examen som har avlagts av en utländsk person som ansöker om att bli forskare. Det nationella förfarandet kan därför anses motsvara bestämmelsen i artikel 12.1 a.

Enligt artikel 12.1 b ska innehavaren av ett uppehållstillstånd ha rätt till samma behandling som landets medborgare när det gäller arbetsförhållanden, arbetsvillkor, inräknat löne- och uppsägningsvillkor. Bestämmelser om arbetsförhållanden, arbetsvillkor, inräknat löne- och uppsägningsvillkor, finns bl.a. i tjänstekollektivavtal och statsrådets principbeslut som ska tillämpas oberoende av nationalitet. Denna punkt föranleder således ingen lagändring.

Enligt artikel 12.1 c ska innehavaren av ett uppehållstillstånd ha rätt till samma behandling som landets medborgare när det gäller de grenar av social trygghet som anges i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet

när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Sådana grenar är sjuk- och moderskapsförmåner, pensioner, ersättningar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, arbetslöshetsförmåner och familjeförmåner.

Vidare konstateras i punkt 16 i ingressen till direktivet att principen om icke-diskriminering inom den sociala tryggheten även är tillämplig direkt på personer som kommer till en medlemsstat direkt från ett tredjeland. Enligt 16 punkten i ingressen bör direktivet dock ändå inte ge upphov till ytterligare rättigheter utöver de som redan föreskrivs i den befintliga gemenskapslagstiftningen i fråga om social trygghet för tredjelandsmedborgare som omfattas av vissa gränsoverskridande bedömningsgrunder mellan medlemsstaterna.

I Finland är den sociala tryggheten inte beroende av nationalitet och personer särbehandlas i allmänhet inte på grund av medborgarskap. I den gällande folkpensionslagen (347/1956), familjepensionslagen (38/1969) och lagen om handikappbidrag (124/1988) krävs det dock att en utländsk medborgare ska ha bott fem år i Finland för att rätten till förmån ska uppkomma, medan det av en finsk medborgare krävs tre års boende. I ny lagstiftning har kravet förenhetligats så att kravet på bosättningsstid i den nya folkpensionslag som träder i kraft den 1 januari 2008 (568/2008) och i lagen om handikappförmåner (570/2007) är tre år både för finska och utländska medborgare. I och med dessa författningsändringar kan lagstiftningen till denna del anses motsvara bestämmelsen i punkten i fråga.

Enligt artikel 12.1 c tillämpas i fråga om lika behandling dessutom bestämmelserna i bilagan till rådets förordning (EG) nr 859/2003. Dessa specialbestämmelser gäller tredjelandsmedborgares rätt till familjeförmåner vid tillämpning av tysk eller österrikisk lagstiftning, så de har inte några konsekvenser för lagstiftningen i Finland. Således kan nuvarande bestämmelser också till denna del anses motsvara bestämmelsen i artikel 12.1 c.

Enligt artikel 12.1 d ska innehavaren av ett uppehållstillstånd ha rätt till samma behandling som landets medborgare när det gäller

skatteförmåner. Enligt inkomstskattelagen (1535/1992) baserar sig behandlingen i skattehänseende i Finland inte på medborgarskap utan på hemviststat. Tredjelandsmedborgare behandlas således inom beskattningen på samma sätt som finska medborgare som är bosatta utomlands och kommer till Finland för att arbeta. Om direktivet tolkas ordagrant kan de nuvarande bestämmelserna anses motsvara bestämmelsen i denna punkt.

Enligt artikel 12.1 e ska innehavaren av ett uppehållstillstånd ha samma tillgång som landets medborgare till allmänt tillgängliga varor och tjänster. På tredjelandsmedborgares rätt till tillgång till allmänt tillgängliga varor och tjänster kan man tillämpa 6 § i grundlagen (731/1999), så denna punkt föranleder inga lagändringar.

Artikel 14. I denna artikel finns bestämmelser om ansökningar om rätt till inresa och vistelse. Enligt artikel 14.1 ska medlemsstaterna avgöra huruvida ansökningar om uppehållstillstånd ska lämnas in av forskaren eller av det berörda forskningsinstitutet. Utgångspunkten enligt utlänningslagen är att sökanden personligen lämnar in sin ansökan om uppehållstillstånd. Med tanke på uppehållstillståndsförfarandet anses det inte vara nödvändigt att ge forskningsinstitut rätt att lämna ansökan på sökandens vägnar.

Med stöd av artikel 14.2 ska ansökan prövas och behandlas när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat där han eller hon vill få rätt till inresa och vistelse. Bestämmelser om ansökan om uppehållstillstånd finns i 60 § i utlänningslagen och ett förfarande i enlighet med denna punkt är rådande praxis vid behandlingen av ansökningar om uppehållstillstånd.

Artikel 15. I artikeln finns bestämmelser om rättssäkerhetsgarantier som hänför sig till ansökningar om uppehållstillstånd. Allmänna bestämmelser om hur ett ärende inleds och behandlas finns i förvaltningslagen (434/2003). I utlänningslagen finns vissa specialbestämmelser om förfaranden.

I 31 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om utredningsskyldighet och i 7 § i utlänningslagen om allmänna förfaranden inom förvaltningsförfarandet, så ifrågasvarande punkt ger inte anledning till lagändringar. I förvaltningslagen gäller 43 § beslutets form,

44 § beslutets innehåll och 45 § motivering av beslut. I 204 § i utlänningslagen finns det bestämmelser om delgivningssätt, i 205 § om delgivning i Finland och i 206 § om delgivning utomlands. Förvaltningslagens 47 § gäller besväransvisning och utlänningslagens 190 § gäller besvär. Artikelns bestämmelser om handläggning av ansökningar, beslutsfattande, delgivning och överklagan motsvaras av förvaltningslagens och utlänningslagens nuvarande bestämmelser.

Enligt artikel 15.1 ska medlemsstaternas behöriga myndigheter anta ett beslut om den fullständiga ansökan så snart som möjligt och när så är lämpligt påskynda handläggningen. I 23 § i förvaltningslagen föreskrivs om behandling utan dröjsmål. Ett påskyndat förfarande genomförs vid behov genom administrativa åtgärder vid Migrationsverket.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med denna proposition är att utlänningslagen ändras så att den motsvarar bestämmelserna i forskardirektivet. I utlänningslagen föreskrivs det om ett förfarande för inresa och vistelse för forskare som är tredjelandsmedborgare så att de forskningsinstitut som har förhandsgodkänts deltar i förfarandet för att bevilja uppehållstillstånd. Det nya förfarandet för inresa och vistelse ska enligt förslaget gälla parallellt med de förfaranden som fastställs i den gällande utlänningslagen.

Syftet med det nya förfarandet för inresa och vistelse är att främja inresa och varaktigt bosättning i Finland i arbetssyfte för forskare som är tredjelandsmedborgare. Ett ytterligare syfte är att främja forskares rörlighet inom EU:s område så att de ska kunna genomföra en del av sin forskning i någon annan EU-medlemsstat.

Målet med propositionen främjar inresa och vistelse i forskningssyfte för forskare från tredjeländer. Det stöder också målet med regeringens migrationspolitiska program som går ut på att svara mot de utmaningar som förorsakas av stigande medelålder hos arbetskraften och hela befolkningen genom att

främja inresa och vistelse för utländska arbetstagare och deras familjemedlemmar.

Propositionens syfte stöder också det mål som anges i regeringsprogrammet, nämligen att främja den arbetsrelaterade invandringen, med beaktande av befolkningsutvecklingen i Finland och EU och det behov av arbetskraft som följer av den.

3.2 Alternativ

Vid beredningen av propositionen slog man fast att direktivet ska genomföras nationellt för att forskare som kommer till Finland ska kunna nyttiggöra det förfarande för inresa och vistelse som grundar sig på ett mottagningsavtal enligt direktivet, inbegripet de möjligheter till rörlighet som detta innebär.

I samband med beredningen av propositionen konstaterade man också att det inte är skäl att genomföra direktivet till alla delar. Den mest centrala del av direktivet som enligt förslaget inte ska genomföras är forskningsinstitutens skyldighet att ersätta de kostnader för vistelse och återresa som betalas av offentliga medel, om en forskare olagligt stannar i landet. Man ansåg att nämnda skyldighet är onödigt på grund av det ringa antal utländska forskare som olagligt stannar i landet. Man konstaterade dessutom att denna skyldighet förmodligen snarare skulle förämra än främja forskningsinstitutens ambitioner att anställa utländska forskare.

För utländska forskare och finländska forskningsinstitut är det dock mest ändamålsenligt att de nuvarande förfarandena för inresa och vistelse kvarstår oförändrade. Det är viktigt att de forskningsinstitut och forskare som anser de nuvarande förfarandena för inresa vara förmånliga eller som inte uppfyller villkoren i direktivet också framöver kan iaktta de nuvarande förfarandena. I direktivet rekommenderas också att tidigare förfaranden för inresa fortsättningsvis ska vara i kraft.

I propositionen valdes således det alternativ där de nuvarande förfarandena för inresa kvarstår oförändrade samtidigt som det nya förfarande för inresa som grundar sig på mottagningsavtal mellan forskare och forskningsinstitut skrivs in som alternativt förfarande.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det nya förfarandet för inresa och vistelse för forskare från tredjeländer enligt forskardirektivet fogas till utlänningslagen. Det nya förfarandet grundar sig på att förhandsgodkända forskningsinstitut integreras i förfarandet för inresa för forskare från tredjeländer som kommer till dessa forskningsinstitut i forskningssyfte. I förslaget används begreppet forskningsinstitut i stället för begreppet forskningsorgan, som används i direktivet.

I enlighet med direktivet ska ett forskningsinstitut säkerställa att vissa villkor uppfylls innan institutet kan ingå mottagningsavtal med en forskare. Enligt propositionen är ett forskningsinstitut som tar emot en forskare skyldigt att godkänna forskningsprojektet efter att ha kontrollerat syftet med projektet, projektets längd och tillgången till den finansiering som behövs för att forskaren ska kunna genomföra projektet samt forskarens kvalifikationer i förhållande till forskningens syfte. Andra villkor som forskningsinstitutets behöriga organ ska säkerställa innan institutet får ingå mottagningsavtal är att forskaren varje månad under sin vistelse har tillräckliga medel, så att kostnaderna för uppehälle och återresa är täckta, samt en sjukförsäkring, om vistelsen är högst fyra månader. Dessutom krävs det att forskarens rättsförhållande och arbetsvillkor har specificerats.

Uppehållstillstånd för forskare beviljas också framöver av tillståndsmyndigheten, dvs. Migrationsverket, och fortsatt uppehållstillstånd av den lokala polisen. En redogörelse av forskningsinstitutet för att villkoren för att ingå mottagningsavtalet är uppfyllda påskyndar dock beslutsfattandet vid Migrationsverket.

Också de bestämmelser om godkännande av forskningsinstitut som behövs för genomförande av direktivet föreslås bli inskrivna i utlänningslagen, eftersom förfarandet för att bevilja godkännande hänger nära samman med utlänningars resa till och från landet samt deras vistelse och arbete här som hör till utlänningslagens tillämpningsområde.

4 Propositionens konsekvenser

Det är ännu i detta skede svårt att bedöma de resurser som behövs för att genomföra det nya förfarandet för inresa och vistelse. Det är dock sannolikt att forskningsinstitutet i någon mån kommer att behöva ytterligare administrativa resurser för att utreda om utländska forskares villkor för inresa uppfylls.

Propositionen har konsekvenser för förhållandena mellan myndigheter och för deras behörighet. I propositionen föreslås att det enligt direktivet godkända, mottagande forskningsinstitutet delvis ska ansvara för utredningen av att direktivets villkor för en utländsk forskare som kommer till Finland inom ramen för det nya förfarandet för inresa är uppfyllda. Sådana villkor för inresa är att forskningsprojektet godkänns och finansieringsvillkoren uppfylls, att forskaren har kvalifikationer för att slutföra projektet och att han eller hon har medel som räcker till för att täcka kostnaderna för uppehälle och återresa.

I samarbetet mellan forskningsinstitutet, Migrationsverket och polisinrättningarna kring det nya förfarandet för inresa och vistelse kan sannolikt det elektroniska datasystemet för utlänningsfrågor (UMA) nyttiggöras som enligt planerna införs 2009. Detta system kommer att fungera som ett gemensamt redskap för alla de myndigheter och intressegrupper som deltar i handläggningen av utlänningsfrågor och det kommer att ersätta den nuvarande handläggningen, som grundar sig på utlänningsregistret. Man kan i detta skede dock ännu inte bedöma vilka konsekvenser UMA-systemet i praktiken kommer att ha för arbetsfördelningen mellan migrationsmyndigheter och intressegrupper.

Utifrån de uppgifter som står till förfogande bedömer man att förfarandet för inresa och vistelse enligt direktivet endast kommer att ha en liten praktisk betydelse för utländska forskares inresa. Man kan anta att merparten av de utländska forskare som kommer till finländska forskningsinstitut för att arbeta också framöver kommer att tillämpa förfarandena för inresa enligt den gällande utlänningslagen. En del av de utländska forskarna uppfyller inte kraven på forskare enligt direktivet, dvs. de har inte avlagt högre högskoleexamen. En del av de utländska forskarna

och forskningsinstitutet i Finland anser eventuellt inte att det nya förfarandet för inresa ger mervärde jämfört med de nuvarande förfarandena. Med tanke på tredjelandsmedborgare som kommer till Finland i forskningssyfte och forskningsinstitut i Finland kan det ändå anses motiverat att det i utlänningslagen ingår alternativa förfaranden för inresa och vistelse i landet som lämpar sig för forskare med olika utbildningsbakgrund och forskningsinstitut som genomför forskningsprojekt av olika omfattning.

Det är i detta skede svårt att förutse vilka konsekvenser genomförandet av direktivet kommer att ha för de finländska forskningsinstitutens konkurrenskraft och produktivitet. De eventuella konsekvenserna beror bl.a. på det antal forskare som kommer till Finland och på resultaten av forskningsprojekten.

Propositionen har dock inte några direkta verkningar på statsfinanserna. Genomförandet av direktivet har enligt bedömning inte heller för beskattningens del några konsekvenser för statsfinanserna, eftersom förfarandet för inresa enligt direktivet kan införas med nuvarande resurser.

Syftet är att följa hur det nya förfarandet för inresa kommer att påverka antalet forskare som kommer till Finland och konkurrenskraften och produktiviteten hos de forskningsinstitut som är verksamma i Finland. Syftet är dessutom att följa vilka följder det nya förfarandet har för forskningsinstitutets administrativa resurser.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet. Utlåtande om propositionen begärdes hos utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, inrikesministeriets polisavdelning och gränsbevakningsavdelning, justitiekanslersämbetet, riksdagens justitieombudsmans kansli, högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, Utbildningsstyrelsen, Helsingfors universitet, Finlands Akademi, Biomedicum Helsinki, Tekniska högskolan, Uleåborgs universitet, Tammerfors tekniska uni-

versitet, Centret för internationellt personutbyte CIMO, Nokia Abp, Nokias forskningscenter, minoritetsombudsmannens byrå, jämställdhetsombudsmannens byrå, dataombudsmannens byrå, polisinspektionen i Helsingfors härad, Utlänningsverket, Nylands arbetskrafts- och näringscentral, Finlands Fackförbunds Centralorganisationen FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, Akava rf, Finlands Näringsliv rf, Företagarna i Finland rf, Finlands studentkårers förbund FSF rf, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund SAKKI rf, Förbundet för Studentföreningar vid Yrkehögskolorna i Finland

SAMOK rf, Flyktingrådgivningen rf, Amnesty International och Finlands Röda Kors.

Totalt 29 av dessa instanser lämnade in utlåtande om propositionen till inrikesministeriet, och man har så långt möjligt beaktat dessa utlåtanden. Merparten av dem som lämnade utlåtande konstaterade att förfarandena för inresa för forskare enligt den gällande utlänningslagen är snabba och flexibla och således fungerar bra. Den största delen av dem som lämnade utlåtande understödde därför att de nuvarande förfarandena för inresa kvarstår oförändrade när direktivet genomförs.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

47 §. *Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd för personer som befinner sig utomlands.* I paragrafen föreskrivs det om de situationer där en person som befinner sig utomlands kan beviljas uppehållstillstånd för vistelse av kontinuerlig karaktär. Det föreslås att till 1 mom. fogas en ny 4 punkt enligt vilken kontinuerligt uppehållstillstånd ska kunna beviljas en person som befinner sig utomlands för att genomföra sådan forskning som avses i forskardirektivet.

Med forskning avses enligt artikel 2 i forskardirektivet skapande arbete som bedrivs systematiskt för att höja den totala kunskapsnivån, bl.a. kunskap om människan, kulturen och samhället, samt användning av dessa kunskaper för nya tillämpningar. En utländsk forskare kan enligt förslaget bedriva forskning i ett offentligt eller privat forskningsinstitut i Finland.

En utländsk forskare som beviljas uppehållstillstånd enligt denna punkt ska utöver forskningsarbetet också ha rätt att undervisa. Undervisningen får ske i samma forskningsinstitut där forskaren bedriver forskning enligt forskardirektivet eller i ett annat forskningsinstitut.

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd enligt denna punkt ska ha minst högre högskoleexamen som berättigar till doktorandutbildning. Upphållstillstånd ska enligt förslaget också kunna beviljas en utländsk forskare som avlagt en högre examen, t.ex. doktorsexamen.

I artikel 14.1 i forskardirektivet föreskrivs det att medlemsstaterna ska avgöra huruvida ansökningar om uppehållstillstånd ska lämnas in av forskaren eller av det berörda forskningsorganet. Ansökan om uppehållstillstånd som beviljas med stöd av den nya punkt som föreslås i momentet kan endast göras av den utländske forskaren själv. Detta svarar mot det förfarande enligt den gällande

utlänningslagen som går ut på att ansökan om uppehållstillstånd som beviljas enligt 79 eller 80 § i lagen endast kan lämnas in av utlänningen själv.

På längden av sådana uppehållstillstånd som beviljas enligt forskardirektivet ska de normala bestämmelserna i 53 och 55 § i utlänningslagen tillämpas. Det första uppehållstillståndet beviljas för ett år och fortsatt uppehållstillstånd i princip för fyra år, även om forskningen avslutas tidigare. I den föreslagna 58 a § finns en särskild bestämmelse om återkallande av forskares uppehållstillstånd som ska tillämpas utöver bestämmelserna i 58 §.

47 a §. *Godkännande av forskningsinstitut.* I den nya paragrafen föreslås det bestämmelser om villkoren för godkännande av de forskningsinstitut som får ta emot utländska forskare.

Enligt 1 mom. får ett forskningsinstitut ta emot en forskare inom ramen för förfarandet för inresa och vistelse enligt forskardirektivet först efter det att institutet godkänts av undervisningsministeriet.

I 2 mom. föreslås det att beslutet om godkännande av forskningsinstitutet ska grunda sig på prövning där en redogörelse för forskningsinstitutets uppgifter och verksamhetsmål beaktas. I samband med anvisningarna för hur forskningsinstitut kan ansöka om godkännande bestäms närmare hur instituten ska presentera redogörelsen för sina uppgifter och verksamhetsmål. När det gäller godkännande av forskningsinstitut tillämpas förvaltningslagen i enlighet med 4 § 1 mom. i utlänningslagen.

Enligt 3 mom. ska godkännandets giltighetstid anges i ett positivt beslut om godkännande av ett forskningsinstitut som ska vara minst fem år. Av grundad anledning kan godkännandets giltighetstid vara kortare än fem år. En sådan anledning är bl.a. forskningsinstitutets tidigare avtalsbrott eller att forskningsinstitutets uppgifter eller verksam-

het sannolikt kommer att ändras betydligt inom en tid som är känd på förhand. Ändring i undervisningsministeriets beslut får sökas enligt 190 § i utlänningslagen genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

47 b §. Förteckning över godkända forskningsinstitut. I den nya paragrafen finns det en bestämmelse om att undervisningsministeriet ska offentliggöra en förteckning över sådana forskningsinstitut som enligt förfarandet för inresa och vistelse enligt forskardirektivet får ta emot forskare. Undervisningsministeriet ska uppdatera förteckningen minst en gång om året. Förteckningen kan offentliggöras t.ex. på ministeriets webbplats så att den är tillgänglig för så många utländska forskare som möjligt som är intresserade av att genomföra ett sådant forskningsprojekt som avses i direktivet.

47 e §. Beslut om att inte förlänga eller att återkalla godkännandet av ett forskningsinstitut. I den nya paragrafen föreskrivs det om omständigheter som kan leda till att undervisningsministeriet kan låta bli att förnya godkännandet av ett forskningsinstitut och får återkalla ett sådant godkännande. Orsak till ett avslagsbeslut kan vara t.ex. att forskningsinstitutet medvetet i samband med ansökan om godkännande har lämnat felaktig information om sina uppgifter eller verksamhetsmål eller om andra omständigheter som påverkar beslutet. Undervisningsministeriet kan också låta bli att förnya beslutet om godkännande av forskningsinstitutet eller återkalla det, om forskningsinstitutet i samband med ansökan om godkännande har undanhållit sådana omständigheter som skulle ha kunnat hindra att det godkänns. Undervisningsministeriet fattar beslut i saken och beslutet kan överklagas.

47 d §. Mottagningsavtal. I den nya paragrafen finns bestämmelser om villkoren för att ingå ett mottagningsavtal mellan den utländske forskaren och forskningsinstitutet.

Enligt de föreslagna bestämmelserna i 1 mom. ska ett forskningsinstitut som vill ta emot en sådan utländsk forskare som avses i forskardirektivet ingå ett mottagningsavtal med forskaren. Forskaren åtar sig för sin del genom mottagningsavtalet att genomföra det

aktuella forskningsprojektet enligt forskardirektivet.

I 2 mom. bestäms om villkoren för att ingå mottagningsavtal. Enligt 1 punkten krävs det att vissa omständigheter som gäller forskningsprojektet har godkänts av forskningsinstitutets behöriga organ. Ett sådant organ är t.ex. forskningsinstitutets direktion eller styrelse. Enligt underpunkt a i 1 punkten ska forskningsinstitutet godkänna syftet med forskningsprojektet, forskningsprojektets längd och tillgången till den finansiering som behövs för projektet. Detta kan visas t.ex. med en projektbeskrivning som godkänts av forskningsinstitutets behöriga organ och som fastställer de omständigheter som nämns i denna underpunkt.

Enligt underpunkt b i 1 punkten ska dessutom den utländske forskarens kvalifikationer kontrolleras. Detta kan göras utgående från en bestyrkt kopia av examensbeviset som visar att den utländske forskaren har avlagt minst högre högskoleexamen. Vid behov kan forskningsinstitutet också kontrollera att den utländske forskaren har de väsentliga övriga kunskaper och färdigheter som behövs för forskningsprojektets syften, t.ex. tillräckliga språkkunskaper.

Ett ytterligare villkor för att mottagningsavtalet ska kunna ingås är enligt 2 punkten att den utländske forskaren under varje månad av sin vistelse har tillräckliga medel så att kostnaderna för uppehälle och återresa är täckta. Detta kan visas t.ex. med ett arbetsavtal eller annat avtal mellan den utländske forskaren och forskningsinstitutet eller ett beslut om stipendium till forskaren som visar att stipendium, lön eller arvode och andra eventuella förmåner, såsom dagtraktamente eller ersättning för resekostnader, betalas till honom eller henne.

Enligt 3 punkten krävs också att den utländske forskaren har en privat försäkring som beviljats av ett bolag eller en inrättning som är tillförlitlig och solid och som täcker de kostnader som hans eller hennes sjukvård orsakar, om vistelsen är högst fyra månader. Alternativt eller utöver denna privata sjukförsäkring kan den utländske forskaren också ha en lagstadgad sjukförsäkring som en stat har beviljat och som täcker de kostnader som hans eller hennes sjukvård orsakar.

En utländsk forskare som ska genomföra ett forskningsprojekt vid ett forskningsinstitut under en längre tid än fyra månader behöver inte ha någon privat eller lagstadgad sjukförsäkring.

Enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) anses en person från ett tredjeland vara bosatt i Finland, om det med beaktande av personens helhetsituation anses att han eller hon flyttar till Finland för att stadigvarande bosätta sig här. Som en faktor som visar att personen bosätter sig här stadigvarande beaktas enligt den ovan nämnda lagen att han eller hon har ett arbetsavtal eller ett annat därmed jämförbart avtal om arbete i Finland för åtminstone två år. Ett ytterligare villkor är att personen har ett giltigt uppehållstillstånd som berättigar till minst ett års vistelse här, ifall ett sådant tillstånd krävs av honom eller henne. En person som är bosatt i Finland i enlighet med vad som avses i den ovan nämnda lagen har rätt till bosättningsbaserad social trygghet som omfattas av tillämpningsområdet för lagen i fråga.

Sjukförsäkringslagen (1224/2004) tillämpas förutom på dem som är bosatta i Finland bl.a. också på arbetstagare. En arbetstagare är enligt lagen försäkrad från och med den tidpunkt då arbetet inleds, om han eller hon arbetar i minst fyra månader. Som arbetstagare betraktas en person i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande vars arbetstid är minst 18 timmar per kalendervecka och vars lön är kollektivavtalsenlig eller, om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, vars lön för heltidsarbete är minst 940 euro per månad. En utländsk forskare som kommer för att arbeta i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande har således i regel sjukförsäkring, om forskaren arbetar minst fyra månader i Finland, oavsett om han eller hon anses vara bosatt i Finland. Sjukförsäkringen ersätter en del av privatläkarens arvoden och en del av kostnaderna för den undersökning och vård som privatläkare förskrivit samt en del av läkemedels- och resekostnaderna. En utländsk forskare som kommer till Finland för att bedriva forskning enligt ett mottagningsavtal beviljas i regel kontinuerligt uppehållstillstånd. Forskaren får då enligt lagen om hemkommun

(201/1994) hemkommun i Finland och har således rätt att få tillgång till offentliga hälso- och sjukvårdstjänster här.

Ett villkor för att mottagningsavtalet ska kunna ingås är enligt 4 punkten också att den utländske forskarens rättsförhållande och arbetsvillkor har specificerats i mottagningsavtalet. Detta innebär att de centrala villkoren för att forskaren ska kunna genomföra forskningsprojektet, dvs. den planerade vistelsen längd, lönen eller andra därmed jämförbara förmåner, och de övriga avtalsvillkoren framgår av arbetsavtalet mellan forskaren och forskningsinstitutet. Med rättsförhållande avses således ett rättsligt bindande arbetsavtal eller annat avtal mellan den utländske forskare som kommer till Finland i forskningssyfte och forskningsinstitutet, eller ett beslut om stipendium till forskaren, där arbetsavtalsförhållandet eller annat avtalsförhållande mellan forskaren och forskningsinstitutet eller avtalsförhållandet mellan forskaren och den instans som beviljat stipendiet specificeras.

47 e §. Beviljande av uppehållstillstånd för forskning. I den nya paragrafen föreslås det bestämmelser om grunderna för att bevilja utländska forskare uppehållstillstånd för forskning.

I 1 mom. fastställs det på vilka villkor en utländsk forskare kan beviljas uppehållstillstånd. Enligt 1 punkten ska den utländske forskaren ha ingått ett mottagningsavtal med ett forskningsinstitut i Finland. Genom detta avtal åtar sig forskaren att genomföra ett forskningsprojekt och forskningsinstitutet åtar sig att ta emot forskaren i detta syfte. Enligt 2 punkten ska den utländske forskaren uppfylla kraven för ingående av mottagningsavtalet. Det föreslås att bestämmelser om dessa krav tas in i 47 d § 2 mom. I 3 punkten föreskrivs som ytterligare villkor för att bevilja en utländsk forskare uppehållstillstånd för forskning enligt forskardirektivet att han eller hon inte är ett hot mot den allmänna ordningen, säkerheten eller folkhälsan.

Bestämmelser om allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd finns i 36 § och bestämmelser om försörjningsförutsättningen i 39 § i utlänningslagen. Dessa allmänna bestämmelser gäller alla uppehållstillstånd, allt-

så även sådana som enligt detta förslag ska beviljas enligt forskardirektivet.

Enligt artikel 6.2 i forskardirektivet och den föreslagna 47 d § ska forskningsinstitutet säkerställa att vissa villkor är uppfyllda innan mottagningsavtal ingås.

I 2 mom. bestäms det därför att Migrationsverket av forskningsinstitutet ska få uppgifter om att alla villkor i mottagningsavtalet är uppfyllda innan verket beviljar det första uppehållstillståndet. Migrationsverket beslutar efter det om beviljande av uppehållstillstånd. Forskningsinstitutets redogörelse snabbar upp beslutsfattandet. Även om forskningsinstitutet ska säkerställa att villkoren i mottagningsavtalet är uppfyllda är det Migrationsverket som i sista hand prövar villkoren för beviljande av uppehållstillstånd.

För fortsatt uppehållstillstånd krävs inte ett motsvarande formellt utlåtande, utan den lokala polisen ska själv utreda om villkoren för beviljande av uppehållstillstånd i fråga om en forskares forskningsprojekt fortfarande är uppfyllda, t.ex. genom att höra sig för hos forskningsinstitutet.

Enligt 3 mom. ska forskningsinstitutet tillämpa förvaltningslagen (434/2003) på behandlingen av ärenden som hänför sig till ingående av mottagningsavtal. Detta garanterar att de grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten för en utlänning som kommer till Finland i forskningssyfte och för forskningsinstitutet tillgodoses. Dessutom tillgodoses kraven på god förvaltning.

47 f §. När ett mottagningsavtal upphör att gälla. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om de situationer då mottagningsavtalet upphör att gälla. Det föreskrivs dessutom att forskningsinstitutet är skyldiga att underrätta de behöriga myndigheterna om att forskningen slutförts. Myndigheterna ska dessutom underrättas om varje omständighet som kan hindra att mottagningsavtalet fullgörs.

I 1 mom. föreskrivs det för det första att mottagningsavtalet upphör att gälla när forskningen fortskridet och slutförts enligt planerna. För det andra föreskrivs det om de situationer då mottagningsavtalet upphör att gälla innan forskningen slutförts.

Mottagningsavtalet upphör enligt momentet att gälla när den utländske forskaren har

slutfört forskningsprojektet. Det upphör också att gälla om forskaren inte beviljas rätt till inresa i landet. Inresa kan förvägras en utländsk forskare, om han eller hon inte uppfyller de villkor för inresa som anges i 11 § i utlänningslagen. Mottagningsavtalet upphör vidare att gälla, om det rättsförhållande som är en förutsättning för ingående av mottagningsavtalet upphör. En sådan situation följer, om forskningsinstitutet eller den utländske forskaren eller den instans som beviljat forskaren ett stipendium säger upp rättsförhållandet mellan parterna innan forskningsprojektet har slutförts. Mottagningsavtalet upphör också att gälla om undervisningsministeriet har beslutat att återkalla eller att inte förnya godkännandet av forskningsinstitutet.

I 2 mom. bestäms det att forskningsinstitutet ska underrätta undervisningsministeriet och den behöriga tillståndsmyndigheten om att forskningen slutförts inom två månader från det att den slutfördes. Anmälan ska göras skriftligen eller per e-post, eftersom en tidsfrist för den nämns i direktivet. Framöver ska elektronisk informationsförmedling prioriteras mellan forskningsinstitutet och det elektroniska datasystem för utlänningsfrågor (UMA) som är under utveckling.

Enligt 3 mom. är forskningsinstitutet skyldigt att utan dröjsmål underrätta undervisningsministeriet och den myndighet som beviljat forskaren uppehållstillstånd om varje sådan omständighet som kan hindra att mottagningsavtalet fullgörs. Exempel på sådana omständigheter är att forskningsprojektet avbryts eller att rättsförhållandet mellan forskningsinstitutet och forskaren upphör. Anmälan ska göras till den tillståndsmyndighet som har beviljat uppehållstillståndet, dvs. när det gäller det första uppehållstillståndet till Migrationsverket och när det gäller det fortsatta uppehållstillståndet till polisen. Efter att myndigheten i fråga tagit emot anmälan får den överväga om det är nödvändigt att återkalla uppehållstillståndet.

49 §. Beviljande av första tidsbegränsat uppehållstillstånd för utlänningar som kommit till landet utan uppehållstillstånd. Utlänningar ska i regel ha uppehållstillstånd när de kommer till landet. I 1 mom. föreskrivs det att personer som med eller utan visum kommit till landet i turistsyfte eller i något annat

syfte för en kortare tid kan få uppehållstillstånd i Finland i de fall som särskilt fastställs i denna paragraf.

Det föreslås att en ny 4 punkt fogas till momentet. Enligt den ska uppehållstillstånd kunna beviljas en utländsk forskare som redan före ankomsten till Finland har vistats i en annan medlemsstat för att bedriva forskning enligt forskardirektivet och som i Finland ansöker om uppehållstillstånd för samma ändamål. Ett villkor för att uppehållstillstånd beviljas är att forskaren i den andra medlemsstaten har ingått ett mottagningsavtal med ett forskningsinstitut där. Genom denna punkt genomförs nationellt forskardirektivets artikel 13.5 som föreskriver att medlemsstaterna inte får kräva att en forskare lämnar deras territorium för att lämna in ansökan om visum eller uppehållstillstånd. Punkten gäller de situationer där en forskare som har ingått mottagningsavtal i en annan medlemsstat vistas i Finland i vilket syfte som helst och beslutar ansöka om uppehållstillstånd enligt forskardirektivet.

När uppehållstillstånd enligt 49 § 1 mom. 4 punkten beviljas på ansökan gjord i Finland, grundar sig tillståndet alltså på 47 § 1 mom. 4 punkten.

I punkten bestäms det att också familjemedlemmar till en forskare enligt forskardirektivet undantagsvis ska kunna beviljas uppehållstillstånd på ansökan gjord i Finland. För att uppehållstillstånd ska beviljas en familjemedlem behöver denna familjemedlem inte ha vistats i den andra medlemsstaten tillsammans med forskaren medan han eller hon vistades där för att bedriva forskning enligt forskardirektivet.

58 a §. Återkallande av uppehållstillstånd som grundar sig på forskardirektivet. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf i vilken det, utöver det som föreskrivs i 58 §, bestäms om återkallande av uppehållstillstånd som beviljats med stöd av 47 § 1 mom. 4 punkten.

Med stöd av paragrafen ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utländsk forskare för genomförande av ett forskningsprojekt enligt forskardirektivet utöver i de fall som anges i 58 § kunna återkallas, om mottagningsavtalet mellan forskaren och forskningsinstitutet har löpt ut eller un-

dervisningsministeriet har beslutat att inte förnya eller att återkalla godkännandet av forskningsinstitutet.

I 2 mom. finns det bestämmelser om en tidsgräns på sex månader för återkallande av uppehållstillståndet i det fall att forskningsprojektet har färdigställts planenligt. Forskaren har då efter avslutad forskning minst sex månader tid på sig att skaffa en ny grund för sin vistelse, om han eller hon vill fortsätta att vistas i Finland. Detta främjar det migrationspolitiska målet att så många forskare som möjligt stannar i Finland.

Tidsgränsen på sex månader ska också tillämpas när undervisningsministeriet av orsaker som inte beror på forskaren beslutar att inte förnya eller att återkalla godkännandet av forskningsinstitutet. Eftersom vägran av godkännande beror på forskningsinstitutet finns det inget skäl för att genast återkalla forskarens uppehållstillstånd. Perioden på sex månader börjar från och med den tidpunkt då undervisningsministeriets beslut har vunnit laga kraft.

Om uppehållstillståndet är giltigt ännu en lång tid efter det att forskningen har slutförts, t.ex. mer än ett år, är det skäl att återkalla det i något skede. Eftersom uppehållstillståndet grundar sig på direktivet och ger forskaren vissa rättigheter i medlemsstaterna, bör sådana rättigheter inte fortfa att gälla som inte längre svarar mot direktivets villkor för forskarens vistelse.

67 §. Migrationsverket som uppehållstillståndsmyndighet. I 2 mom. föreslås det till följd av den nya 58 a § att Migrationsverkets befogenhet utökas med rätten att på de grunder som nämns i 58 a §, utöver de grunder som redan nämns i momentet, återkalla ett uppehållstillstånd som verket har beviljat.

68 §. Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet. I 2 mom. föreslås det till följd av den nya 58 a § att polismyndighetens befogenhet utökas med rätten att på de grunder som nämns i 58 a §, utöver de grunder som redan nämns i momentet, återkalla ett uppehållstillstånd som denna myndighet har beviljat.

81 §. Arbete utan uppehållstillstånd. I paragrafen finns det bestämmelser om en utlännings rätt att arbeta i sådana situationer där uppehållstillstånd inte behövs. Enligt försla-

get fogas det till 1 mom. en ny 7 punkt där det föreskrivs om en utlännings rätt att bedriva forskning i Finland under högst tre månader med stöd av ett sådant mottagningsavtal som ingåtts i en annan medlemsstat och som avses i forskardirektivet. Bestämmelsen grundar sig på forskardirektivets artikel 13.2 enligt vilken en utländsk forskare har rätt att i högst tre månader vistas i en annan medlemsstat i forskningssyfte.

Denna tidsperiod sammanfaller med den tid om sex månader som en utlänning enligt Schengenregelverket kan vistas i Finland. Om en utlänning har visumplikt, kan visumet vara ett Schengenvisum som beviljats av Finland eller någon annan Schengenstat.

En utländsk forskare utan uppehållstillstånd som har rätt att arbeta enligt denna punkt i paragrafen, ska utöver forskningsarbetet också ha rätt att undervisa. Undervisningen får ske antingen vid den inrättning där personen bedriver forskning eller vid någon annan inrättning där undervisning ges.

190 §. Besvär. I paragrafen föreskrivs det om rätten att söka ändring i ett beslut av de behöriga myndigheter som avses i paragrafen. På grund av de ändringar som till följd av forskardirektivet föreslås i utlänningslagen ska enligt förslaget undervisningsministeriet tas med som behörig myndighet. Överklagbara beslut av undervisningsministeriet är beslut enligt 47 a § och 47 c §.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Propositionen utgår från att godkännande av forskningsinstitut ska höra till undervisningsministeriets uppgifter. Bestämmelser om undervisningsministeriets uppgifter finns i statsrådets förordning om undervisningsministeriet (379/2003). Det föreslås att bestämmelser om undervisningsministeriets rätt att godkänna forskningsinstitut ska tas in i utlänningslagen och därför behöver förordningen inte ändras.

Enligt undervisningsministeriet ska godkännande av forskningsinstitut ske med iakttagande av förvaltningslagen.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 17 i forskardirektivet ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa forskardirektivet senast den 12 oktober 2007.

De föreslagna lagändringarna kräver dock att man hinner förbereda sig för ändringarna i tillräcklig utsträckning bl.a. genom information till de utländska forskare som ansöker om uppehållstillstånd och forskningsinstitut. Därför avses lagen träda i kraft tidigast tre månader efter det att den antagits och stadfästs.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I samband med totalrevisionen av utlänningslagen (RP 28/2003 rd) behandlade riksdagens grundlagsutskott ingående utlänningslagstiftningens förhållande till grundlagen och de internationella förpliktelserna om mänskliga rättigheter (GrUU 4/2004 rd).

Det nya förfarandet för inresa och vistelse som föreslås i propositionen bör dock granskas i förhållande till grundlagens 21 §, där det föreskrivs om rättsskydd, och 124 §, som gäller överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter.

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Enligt propositionen ska det vara möjligt att hos förvaltningsdomstolen överklaga undervisningsministeriets beslut om att godkänna ett forskningsinstitut eller att inte förnya eller att återkalla godkännandet av ett forskningsinstitut i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Proposi-

tionen överensstämmer således med bestämmelserna i 21 § i grundlagen.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock endast ges myndigheter.

I propositionen föreslås det dessutom att det forskningsinstitut som tar emot en forskare ska säkerställa att vissa villkor uppfylls innan institutet kan ingå mottagningsavtal med forskaren. Därefter lämnar forskningsinstitutet Migrationsverket de uppgifter på grund av vilka institutet har ingått mottagningsavtalet. Beslut om uppehållstillstånd för

forskaren fattas dock av Migrationsverket, som fortsättningsvis i sista hand prövar att villkoren för att uppehållstillstånd ska beviljas är uppfyllda. På forskningsinstitutet överförs alltså inte sådana uppgifter som innebär utövning av offentlig makt och som enligt den gällande lagstiftningen hör till Utlänningsverket. Till denna del överensstämmer propositionen med bestämmelsen i 124 § i grundlagen.

Propositionen innehåller således inte sådana ändringar som är betydande med hänsyn till de grundläggande rättigheterna och den kan därför behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 47 § 1 mom., 49 § 1 mom., 67 § 2 mom., 68 § 2 mom., 81 § 1 mom. och 190 §,
av dem 67 § 2 mom. och 190 § sådana de lyder i lag 973/2007 samt 68 § 2 mom. sådant det lyder i lag 358/2007, samt
fogas till lagen nya 47 a–47 f § och 58 a § som följer:

47 §

Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd för personer som befinner sig utomlands

En person som befinner sig utomlands beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd

1) om han eller hon har varit finsk medborgare eller åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes mor- eller farföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) för arbete av fortgående karaktär,

3) för näringsidkande av fortgående karaktär, eller

4) för genomförande av ett sådant forskningsprojekt som avses i rådets direktiv 2005/71/EG (*forskardirektivet*) om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte, nedan forskardirektivet.

ta ändamål godkännas av undervisningsministeriet.

Beslutet om godkännande av ett forskningsinstitut grundar sig på prövning där forskningsinstitutets uppgifter och verksamhetsmål beaktas.

Godkännandets giltighetstid, som ska vara minst fem år, ska anges i beslutet. Giltighetstiden får vara kortare än fem år, om det finns grundad anledning till det.

47 b §

Förteckning över godkända forskningsinstitut

Undervisningsministeriet ska offentliggöra en förteckning över godkända forskningsinstitut och ska uppdatera den minst en gång om året.

47 c §

Beslut om att inte förnya eller om att återkalla godkännandet av ett forskningsinstitut

Undervisningsministeriet kan låta bli att förnya godkännandet av ett forskningsinstitut och får återkalla ett sådant godkännande, om forskningsinstitutet medvetet har lämnat

47 a §

Godkännande av forskningsinstitut

Varje forskningsinstitut som vill ta emot en forskare inom ramen för förfarandet för inresa och vistelse i forskardirektivet ska för det

felaktig information om sina uppgifter eller verksamhetsmål eller har lämnat andra felaktiga uppgifter som påverkat beslutet, eller om forskningsinstitutet har undanhållit omständigheter som kunde ha utgjort hinder för godkännande av forskningsinstitutet.

47 d §

Mottagningsavtal

Ett forskningsinstitut som vill ta emot en sådan forskare som avses i forskardirektivet ska ingå ett mottagningsavtal med forskaren. Genom mottagningsavtalet åtar sig forskaren att genomföra ett forskningsprojekt enligt forskardirektivet och forskningsinstitutet att ta emot forskaren i detta syfte.

Ett forskningsinstitut får ingå ett mottagningsavtal om

1) institutet har godkänt forskningsprojektet i fråga efter kontroll av

a) syftet med forskningsprojektet, forskningsprojektets längd och tillgången till den finansiering som behövs för att genomföra projektet,

b) den utländska forskarens kvalifikationer,
2) den utländska forskaren under varje månad av sin vistelse har tillgång till medel som räcker till för att täcka kostnaderna för uppehälle och återresa,

3) den utländska forskaren, när vistelsen är högst fyra månader, har en sjukförsäkring som beviljats av ett bolag eller en inrättning som är tillförlitlig eller solid eller en lagstadgad sjukförsäkring som beviljats av en stat och som täcker de kostnader som hans eller hennes sjukvård orsakar, och

4) den utländska forskarens rättsförhållande och arbetsvillkor har specificerats i avtalet.

47 e §

Beviljande av uppehållstillstånd för forskning

En utlänning beviljas uppehållstillstånd för sådan forskning som avses i forskardirektivet, om han eller hon

1) har ingått ett mottagningsavtal med ett forskningsinstitut,

2) uppfyller villkoren för att ingå mottagningsavtal, och

3) inte är ett hot mot den allmänna ordningen, säkerheten eller folkhälsan.

Innan utlänningen beviljas uppehållstillstånd för första gången ska forskningsinstitutet lämna Migrationsverket uppgifter om att villkoren i mottagningsavtalet är uppfyllda.

47 f §

När ett mottagningsavtal upphör att gälla

Ett mottagningsavtal upphör att gälla när forskaren har slutfört sitt forskningsprojekt. Mottagningsavtalet upphör att gälla innan forskningen slutförts, om forskaren inte beviljas rätt till inresa i landet eller det rättsförhållande som är en förutsättning för att ingå ett mottagningsavtal upphör eller om undervisningsministeriet inte förnyar sitt godkännande av ett forskningsinstitut eller återkallar godkännandet.

Forskningsinstitutet ska underrätta undervisningsministeriet och den tillståndsmyndighet som beviljade uppehållstillståndet om slutförandet av forskningsprojektet. Anmälan ska göras inom två månader från det att forskningsprojektet färdigställdes.

Forskningsinstitutet ska utan dröjsmål underrätta undervisningsministeriet och den tillståndsmyndighet som beviljade uppehållstillståndet om varje omständighet som utgör ett hinder för genomförande av mottagningsavtalet.

49 §

Beviljande av första tidsbegränsat uppehållstillstånd för utlänningar som kommit till landet utan uppehållstillstånd

Utlänningar som kommit till Finland utan uppehållstillstånd ska beviljas tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland, om förutsättningar för beviljande av ett sådant uppehållstillstånd utomlands föreligger och om

1) utlänningen har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller

hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) utlänningen redan före ankomsten till Finland i minst två år har bott tillsammans med sin make som är bosatt i Finland eller fortgående i minst två år har levt i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med någon som är bosatt i Finland,

3) det med tanke på utlänningen eller arbetsgivaren är ogrundat att vägra sådant uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare som sökts i Finland,

4) utlänningen redan före ankomsten till Finland har vistats i en annan medlemsstat för genomförande av sådan forskning som avses i forskardirektivet och i Finland söker ansöker om uppehållstillstånd för samma ändamål eller är familjemedlem till en sådan person, eller om

5) det är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd.

58 a §

Återkallande av uppehållstillstånd som grundar sig på forskardirektivet

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av 47 § 1 mom. 4 punkten får utöver vad som föreskrivs i 58 § återkallas när mottagningsavtalet löper ut eller undervisningsministeriet beslutar att inte förnya eller att återkalla godkännandet av forskningsinstitutet.

Om mottagningsavtalet löper ut för att forskningsprojektet slutförs, kan uppehållstillståndet återkallas så att det upphör tidigast sex månader efter det att forskningsprojektet färdigställdes. Om mottagningsavtalet löper ut på grund av undervisningsministeriets beslut att inte förnya godkännandet av forskningsinstitutet eller att återkalla det, får uppehållstillståndet återkallas så att det upphör tidigast sex månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

67 §

Migrationsverket som uppehållstillståndsmyndighet

Migrationsverket återkallar uppehållstillstånd på de grunder som anges i 58 § 1, 2 och 6 mom. och återkallar på de grunder som nämns i 58 § 4 och 5 mom. och 58 a § uppehållstillstånd som det har beviljat.

68 §

Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet

Polisinrättningen i häradet återkallar på de grunder som anges i 58 § 1, 2, 4 och 5 mom. och 58 a § uppehållstillstånd som den har beviljat.

81 §

Arbete utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) med stöd av inbjudan eller avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) med stöd av inbjudan eller avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande personal, servicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som införts i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter och grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarming i högst tre månader,

5) efter att ha sökt internationellt skydd har vistats i Finland i tre månader, högst tills ansökan avgörs med laga kraft,

6) såsom ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört, eller som

7) kommer till Finland för högst tre månader som forskare med stöd av ett mottagningsavtal enligt forskardirektivet som ingåtts i en annan medlemsstat för genomförande av ett sådant forskningsprojekt som avses i det direktivet.

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, Arbetskraftsbyrån, en finsk beskickning eller undervisningsministeriet och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 21 december 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Migrations- och Europaminister *Astrid Thors*

Lag**om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 47 § 1 mom., 49 § 1 mom., 67 § 2 mom., 68 § 2 mom., 81 § 1 mom. och 190 §,
av dem 67 § 2 mom. och 190 § sådana de lyder i lag 973/2007 samt 68 § 2 mom. sådant det lyder i lag 358/2007, samt
fogas till lagen nya 47 a–47 f § och 58 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

47 §

47 §

*Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd
för personer som befinner sig utomlands**Beviljande av kontinuerligt uppehållstillstånd
för personer som befinner sig utomlands*

En person som befinner sig utomlands beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd

En person som befinner sig utomlands beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd

1) om utlänningsen har varit finsk medborgare eller åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes mor- eller farföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

1) om han eller hon har varit finsk medborgare eller åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes mor- eller farföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) för arbete av fortgående karaktär, *eller*
3) för näringsidkande av fortgående karaktär.

2) för arbete av fortgående karaktär,
3) för näringsidkande av fortgående karaktär, *eller*

4) för genomförande av ett sådant forskningsprojekt som avses i rådets direktiv 2005/71/EG (**forskardirektivet**) om ett särskilt förfarande för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i forskningssyfte, nedan forskardirektivet.

47 a §

Godkännande av forskningsinstitut

Varje forskningsinstitut som vill ta emot en forskare inom ramen för förfarandet för inre-

sa och vistelse i forskardirektivet ska för detta ändamål godkännas av undervisningsministeriet.

Beslutet om godkännande av ett forskningsinstitut grundar sig på prövning där forskningsinstitutets uppgifter och verksamhetsmål beaktas.

Godkännandets giltighetstid, som ska vara minst fem år, ska anges i beslutet. Giltighetstiden får vara kortare än fem år, om det finns grundad anledning till det.

47 b §

Förteckning över godkända forskningsinstitut

Undervisningsministeriet ska offentliggöra en förteckning över godkända forskningsinstitut och ska uppdatera den minst en gång om året.

47 c §

Beslut om att inte förnya eller om att återkalla godkännandet av ett forskningsinstitut

Undervisningsministeriet kan låta bli att förnya godkännandet av ett forskningsinstitut och får återkalla ett sådant godkännande, om forskningsinstitutet medvetet har lämnat felaktig information om sina uppgifter eller verksamhetsmål eller har lämnat andra felaktiga uppgifter som påverkat beslutet, eller om forskningsinstitutet har undanhållit omständigheter som kunde ha utgjort hinder för godkännande av forskningsinstitutet.

47 d §

Mottagningsavtal

Ett forskningsinstitut som vill ta emot en sådan forskare som avses i forskardirektivet ska ingå ett mottagningsavtal med forskaren. Genom mottagningsavtalet åtar sig forskaren

att genomföra ett forskningsprojekt enligt forskardirektivet och forskningsinstitutet att ta emot forskaren i detta syfte.

Ett forskningsinstitut får ingå ett mottagningsavtal om

1) institutet har godkänt forskningsprojektet i fråga efter kontroll av

a) syftet med forskningsprojektet, forskningsprojektets längd och tillgången till den finansiering som behövs för att genomföra projektet,

b) den utländska forskarens kvalifikationer,

2) den utländska forskaren under varje månad av sin vistelse har tillgång till medel som räcker till för att täcka kostnaderna för uppehälle och återresa,

3) den utländska forskaren, när vistelsen är högst fyra månader, har en sjukförsäkring som beviljats av ett bolag eller en inrättning som är tillförlitlig eller solid eller en lagstadgad sjukförsäkring som beviljats av en stat och som täcker de kostnader som hans eller hennes sjukvård orsakar, och

4) den utländska forskarens rättsförhållande och arbetsvillkor har specificerats i avtalet.

47 e §

Beviljande av uppehållstillstånd för forskning

En utlänning beviljas uppehållstillstånd för sådan forskning som avses i forskardirektivet, om han eller hon

1) har ingått ett mottagningsavtal med ett forskningsinstitut,

2) uppfyller villkoren för att ingå mottagningsavtal, och

3) inte är ett hot mot den allmänna ordningen, säkerheten eller folkhälsan.

Innan utlänningen beviljas uppehållstillstånd för första gången ska forskningsinstitutet lämna Migrationsverket uppgifter om att villkoren i mottagningsavtalet är uppfyllda.

47 f §

När ett mottagningsavtal upphör att gälla

Ett mottagningsavtal upphör att gälla när forskaren har slutfört sitt forskningsprojekt. Mottagningsavtalet upphör att gälla innan forskningen slutförts, om forskaren inte beviljas rätt till inresa i landet eller det rättsförhållande som är en förutsättning för att ingå ett mottagningsavtal upphör eller om undervisningsministeriet inte förnyar sitt godkännande av ett forskningsinstitut eller återkallar godkännandet.

Forskningsinstitutet ska underrätta undervisningsministeriet och den tillståndsmyndighet som beviljade uppehållstillståndet om slutförandet av forskningsprojektet. Anmälan ska göras inom två månader från det att forskningsprojektet färdigställdes.

Forskningsinstitutet ska utan dröjsmål underrätta undervisningsministeriet och den tillståndsmyndighet som beviljade uppehållstillståndet om varje omständighet som utgör ett hinder för genomförande av mottagningsavtalet

49 §

Beviljande av första tidsbegränsat uppehållstillstånd för utlänningar som kommit till landet utan uppehållstillstånd

Utlänningar som kommit till Finland utan uppehållstillstånd beviljas tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland, om förutsättningar för beviljande av ett sådant uppehållstillstånd utomlands föreligger och om

1) utlänningen har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) utlänningen redan före ankomsten till Finland i minst två år har bott tillsammans med sin make som är bosatt i Finland eller fortgående i minst två år har levt i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med någon som är bosatt i Finland,

49 §

Beviljande av första tidsbegränsat uppehållstillstånd för utlänningar som kommit till landet utan uppehållstillstånd

Utlänningar som kommit till Finland utan uppehållstillstånd ska beviljas tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland, om förutsättningar för beviljande av ett sådant uppehållstillstånd utomlands föreligger och om

1) utlänningen har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare,

2) utlänningen redan före ankomsten till Finland i minst två år har bott tillsammans med sin make som är bosatt i Finland eller fortgående i minst två år har levt i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med någon som är bosatt i Finland,

3) det med tanke på utlänningen eller ar-

3) det med tanke på utläningen eller arbetsgivaren är ogrundat att vägra sådant uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare som sökts i Finland, *eller om*

4) det är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd.

betsgivaren är ogrundat att vägra sådant uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare som sökts i Finland,

4) *utläningen redan före ankomsten till Finland har vistats i en annan medlemsstat för genomförande av sådan forskning som avses i forskardirektivet och i Finland söker ansöker om uppehållstillstånd för samma ändamål eller är familjemedlem till en sådan person, eller om*

---

58 a §

Återkallande av uppehållstillstånd som grundar sig på forskardirektivet

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats med stöd av 47 § 1 mom. 4 punkten får utöver vad som föreskrivs i 58 § återkallas när mottagningsavtalet löper ut eller undervisningsministeriet beslutar att inte förnya eller att återkalla godkännandet av forskningsinstitutet.

Om mottagningsavtalet löper ut för att forskningsprojektet slutförs, kan uppehållstillståndet återkallas så att det upphör tidigast sex månader efter det att forskningsprojektet färdigställdes. Om mottagningsavtalet löper ut på grund av undervisningsministeriets beslut att inte förnya godkännandet av forskningsinstitutet eller att återkalla det, får uppehållstillståndet återkallas så att det upphör tidigast sex månader efter det att beslutet vunnit laga kraft.

---

67 §

Migrationsverket som uppehållstillståndsmyndighet

Migrationsverket återkallar uppehållstillstånd på de grunder som anges i 58 § 1, 2 och 6 mom. samt återkallar på de grunder som nämns i 58 § 4 och 5 mom. uppehållstillstånd som det har beviljat.

---

67 §

Migrationsverket som uppehållstillståndsmyndighet

Migrationsverket återkallar uppehållstillstånd på de grunder som anges i 58 § 1, 2 och 6 mom. samt återkallar på de grunder som nämns i 58 § 4 och 5 mom. *och 58 a §* uppehållstillstånd som det har beviljat.

---

68 §

Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet

Polisinrättningen i häradet återkallar på de grunder som anges i 58 § 1, 2, 4 och 5 mom. ett uppehållstillstånd som den har beviljat.

68 §

Den lokala polisen som uppehållstillståndsmyndighet

Polisinrättningen i häradet återkallar på de grunder som anges i 58 § 1, 2, 4 och 5 mom. och 58 a § uppehållstillstånd som den har beviljat.

81 §

Arbete utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) på basis av inbjudan eller avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) på basis av inbjudan eller avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande personal, servicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som införts i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter och grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarming i högst tre månader,

5) efter att ha sökt internationellt skydd har vistats i Finland i tre månader, högst tills ansökan avgörs med laga kraft, *eller som*

6) såsom ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört.

81 §

Arbete utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) på basis av inbjudan eller avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) på basis av inbjudan eller avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande personal, servicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som införts i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter och grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarming i högst tre månader,

5) efter att ha sökt internationellt skydd har vistats i Finland i tre månader, högst tills ansökan avgörs med laga kraft,

6) såsom ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört, *eller som*

7) kommer till Finland för högst tre månader som forskare med stöd av ett mottagningsavtal enligt forskardirektivet som ingåtts i en annan medlemsstat för genomförande av ett sådant forskningsprojekt som avses i det direktivet.

-----

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, arbetskraftsbyrån och en finsk beskickning och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

190 §

Besvär

I beslut som fattats av Migrationsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten, arbetskraftsbyrån, en finsk beskickning eller undervisningsministeriet och som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____